

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hónap 3 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, február 24.

Alapos pusztítást végeztünk Brzezanyánál és Zalosoénél.

Budapest, február 23. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadsere-
gének arcvonala:

A Buzau torkolatától nyugatra
orosz századoknak közeledési kísérle-
tei meghiúsultak.

József főherceg vezérezredes ar-
cvonala:

Tartós fagy mellett a harci tev-
kenység csekély volt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
arcvonala:

Az arcvonal több szakaszán foko-
zottabb ágyú és aknavető harc. Por-
tyázó különítményeink tevékenysége
tegnap is eredményes volt. Ilyen ter-
mészetű vállalkozásaink voltak Brze-
zany mellett és Zaloscétól északnyu-
gatra. Rohamsapataink mind a két he-
lyen alapos pusztító munkát végeztek.
Zalosce mellett ezenfelül 3 tisztet,
250 főnyi legénységet és két géppus-
kát hoztak magukkal az ellenséges
árkokból.

Olasz és délkeleti haretér:

Nincs jelenteni való. Höfer altábor-
nagy, a vezérkari főnök helyettese.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Aknavető

és felderítő harcok.

Berlin, február 23. (Hivatalos.) A
nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Esőben és ködben a legtöbb sza-
kaszon nyugodtan telt el a nap. Az
Artois és a Somme arcvonal egyes
helyein, valamint a Maas és a Mosel
között kis területre szorított felder-
ítő harcok folytak, több foglyot szál-
litottunk be.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy
arcvonala:

Smorgonnál, Lucktól nyugatra,
Zlota-Lipa és a Narajowka között
élénkebb volt a tüzérségi és aknavető
harc, mint rendszeren. Zwyzynnél, Zlo-
cowtól keletre rohamcsapataink be-
nyomultak az oroszok állásába és
négy aknafolyosó felrobbantása után
250 fogollyal, köztük három tiszttel,
valamint két gépfegyverrel tértek

vissza. Brzezanytól délkeletre szintén
sikeres felderítő előretörést hajtottunk
végre.

József főherceg vezérezredes arcv-
onalan:

Nincs különös esemény.

Mackensen vezértábornagy hadcs-
portja:

A biztosító őrszeink a Szereth la-
pályon Corbulnái visszaverték több
orosz század támadását.

Macedóniai haretér:

Nincs ujság. — Ludendorff, első
főszállásmeister. (A miniszterelnökség
sajtóosztálya.)

Ne bántsd a magyart!

A német mezőgazdák szövetségé-
nek gyűlésén, Berlinben, tegnap heves
kirohanást intézett egy tájékozatlan
junkermagnás Tisza István gróf ma-
gyar miniszterelnök ellen. Ha nem
itt, Németországnak egyik leghatal-
masabb s politikailag legbefolyásosabb
partjának összejövetelén hangzott
volna el ez a minősíthetetlen támadás,
talán mit sem érdemelne, de így súlyt
ad a beszédnek az a publikum, amely
előtt a bántó szónoklat elhangzott.

Wildgruber gróf Tisza István mi-
niszterelnöknek egy nyilatkozatát vá-
lasztotta beszéde mottójául s követ-
keztetései nemcsak a magyar mi-
niszterelnököt sértette meg, de az egész
magyar nemzetet is. „Tisza — ugy-
mond Wildgruber gróf — kinyilat-
koztatta a magyar parlamentben, hogy
hajlandó még Wilsonnak utolsó vá-
laszjegyzéke alapján is a béketárgya-
lások felvételére. Tehát hajlandó egy
győzelem nélküli békére, amely egy-
értelmű Németország vereségével. Itt
az ideje, hogy Tiszát kioktassák szö-
vetségesei iránt való kötelezettségeire!”

Valóban itt az ideje annak, hogy
Wildgruber gróf urat kioktassuk arra
a kötelességére, hogy nem illik poli-
tikailag tájékozatlan embernek Német-
ország ilyen előkelő gyülekezetében
sértő badarságokat beszélnie. De ha
beszél: illenék, hogy tisztában legyen
a tárgyával s nem volna szabad Tisza
István gróf január 24-iki beszédét —
február 5-én almondott beszédével
összetéveszteni. S végül, ha összeté-
vesztette: a legkevésbé sem illenék
olyan konzekvenciákat levonni, ame-
lyek valótlanok, hamisak s az egész
magyar nemzetre sértőek.

A magyar parlamentben csak na-
pokkal ezelőtt mondotta ki egyik kép-
viselő, hogy Tisza miniszterelnök a

győzelmes háború képviselője, a ma-
gyar közvélemény előtt, s ugyancsak
maga Tisza István utasította vissza
pár nappal ezelőtt Holló Lajos békét
sürgető beszédét, mint olyat, amely
móltatlan a magyar parlamenthez. Ami
pedig a magyar nemzetet illeti: nincs
nemzet — még a német se — amely
a világháború vérvesztéséből arány-
lag nagyobb fájdalommal vállalna, mint
mi. A legönzetlenebb becsülettel har-
coltunk a közös szövetségért, noha
talán lett volna alkalmunk egyes sur-
lódások miatt felszólalnunk. Nem
tettük, mert tudtuk, hogy ahol millió
és millió ember keveredik össze: ott
lehetetlen nézeteltéréseket kikerülni.
Mert mi mindig gondosan vigyáz-
tunk nagy szövetségesünk érzékeny-
ségére, de megköveteljük mi is, hogy
becsületünkben senki ne kételkedjen,
mert ezt nem vagyunk hajlandók el-
nézni semmiféle junker-politikusnak.
A mi becsületünk van olyan tűzben
acélozott, mint akármely más nem-
zeté a világon. (.)

Német hajóvesztések a háboruban.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Berlin. A Norddeutscher Lloyd tár-
saság ma adta ki első jelentését a
háború kitörése óta az eddigi vesz-
teségeiről. Ezek a veszteségek arány-
lag egészen csekélyek. A Kaiser
Wilhelm der Grosse, az Achen és a
Norderweg nevű gőzösök és három
kis parti gőzös a társaságnak eddigi
vesztése. A Gueisenau postagőzöst,
melyet az angolok Antwerpen előtt
sülyesztettek el, sikerült kiemelni a
tengerből. Azoknak a hajóknak a
sorsa, melyek a háború kitörésekor
ellenségeink kikötőiben voltak és a
melyeket lefoglaltak, csak a háború
után fog eldőlni. A háború alatt szen-
vedett tonna veszteségeket a társaság
azzal pótolta, hogy eddig tíz új hajót
épített 72.151 tonnatartalommal és
további nyolc hajót épített összesen
136.000 tonnatartalommal. Ezek kö-
zött a hajók között két óriási gőzös
van építés alatt, amelyeknek egyike
Hindenburg, másika pedig Kolombus
nevet fogja kapni.

Genf. Az olaszok február 15-én
85000 tonna hajóterületet vesztek.

Lugano. Ideérkezett táviratok sze-
rint Párisban a tengeralattjáró háború
következtében a helyzetet aggasztó-
nak tartják. Azt hiszik, hogy emiatt
az olfenziva is késlekedni fog.

Közegészségügy miniszterium sürgetése.

(A képviselőház ülése.)

— Saját tudósítónk teletjelentése. —

A képviselőház ma folytatta a kivételes hatalom igénybevételéről szóló miniszterelnöki jelentésnek tárgyalását.

Szász Károly alelnök fél négy óra tájban nyitotta meg az ülést.

Beliczey Géza jelentést tett az igazoló bizottság tegnapi üléséről, melyen a Hódy Gyula mandátuma ellen beadott panaszokat elutasították. Ezután áttértek a napirendre.

Elsőnek Földes Béla szólott fel, hogy félreértett szavait magyarázza ki. Megállapítja, hogy a Németországgal való gazdasági közlekedésnek igenis barátja.

Bernáth Béla az ipari cikkek maximálását, a cenzura tulkapásait és a központok működését tette szóvá. Az ipari cikkek maximálásának elmulasztása Ausztriának kedvez. A kormány erélytelen és a jelentést nem veszi tudomásul.

Lukács György a közegészségügy rekonstrukcióját sürgeti. A gyermekhalandóság, a tüdővész, az alkoholizmus és a némi betegségek ellen kell hadakozni. Szociális téren újításokat követel. Az alföld esatornázását és vízzel való ellátását sürgeti. A hazai fürdőknek törvényhatósági intézkedésekkel való fellendítését és a szegényebb néprétegek érdekében jóléti és egészségügyi intézkedések létesítését sürgeti, *esetleg közegészségügyi miniszterium felállításával. A miniszterelnök jelentését tudomásul veszi.*

Beck Lajos rámutat a munkapárt multjára, a koalíció utáni időkre és választójogi radikalizmust követel. A kormány intézkedéseit nem tartja kielégítőnek és a jelentést nem veszi tudomásul.

Az elnök ezután megszakította a vitát és az ülés félkilenckor véget ért. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A Ház folyosóján azt beszéltek, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ma este Tessedly János, Ghillányi Imre báró és Harkányi János báró miniszterekkel Bécsbe utazik, ahol a szakreferensekkel fog tanácskozni.

Miért nem volt kormányképviselő a Gazdaszövetség közgyűlésén? Megértük, hogy a Gazdaszövetség tegnap tartott közgyűlésén egyik miniszter képviselője sem jelent meg. Erről a következő információt kaptuk:

— A kormány tisztviselőivel képviseltetni szokta magát a gazdák gyűlésén, hogy e többnyire nagyragu tisztviselők *szakkérdésekben* a szükséges felvilágosítással szolgáljanak. A két szakminiszterium most is ezzel a szándékkal delegálta két államtitkárját, ezek azonban nem jelenhettek meg a gyűlésen, mert a gazdák a rendkívüli gyűlést összekapcsolták a rendes közgyűléssel és napirendjére tisztán politikai jellegű és nem szakkérdések tárgyalását tűzték ki. Ezeknek a kérdéseknek a hivatott tárgyalási terme a képviselőház, ahol a vitában tevényt miniszterek vehetnek részt, míg a szövetség közgyűlései terében a delegált tisztviselők néma és egészen turesa szerepre volnának kárhozva, nem lévén hivatottak arra, hogy politikai kérdéseken nyilatkozzanak.

Ezt a szerepet — mondották más oldalról — a tisztviselők annál kevébbé válhattak

volna, mert hiszen a rendes közgyűléseken is megesett, hogy éles támadásoknak voltak kitéve a nélkül, hogy az elnökség védelmébe vette volna őket.

Másfél vagon burgonyalisztet kap Arad.

(A cukrászoknak nem szabad buzalisztet felhasználni.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aki jól megfigyelte a kormány közlemezési politikáját, konstatálhatta, hogy az utóbbi hónapokban a gabonafélékkel való rendkívüli takarékoság elve jutott teljesen érvényre. Az Országos Közlemezési Hivatal azt akarja, hogy az ország rendelkezésére álló gabonamennyiség a jövő aratásig elegendő legyen és épen ezért egyöntetűen redukálta a lakosság kenyérfogyasztását, mert csak az arányos elosztással lehetséges a rendelkezésünkre álló készlettel augusztusig fentartani magunkat.

Az Országos Közlemezési Hivatal ujabban arra a tapasztalatra jutott, hogy a süteménylélek rendkívül nagy mennyiségű lisztet vonnak el a lakosságtól, holott a sütemények, a tészták könnyen nélkülözhetők. Legegyszerűbb megoldása volna a kérdésnek az, ha a kormány teljesen beszüntetné a cukrászsütemények készítését, mert így minden törvényhatóságban igen jelentékeny mennyiségű liszt szabadulhatna fel és ezt a lakosság élemezésére lehetne fordítani.

Ezre a lépésre a Közlemezési Hivatal nem akarta elhatározni magát, mert akkor több ezer cukrászparos nyomorba jutását idézné elő és a családok egész tömegét inségbe sodorná. Hogy a buzaliszt is megmaradjon és a cukrászdákat se kelljen bezárni, azért az Országos Közlemezési Hivatal radikális lépésre szánta el magát. Elhatározta, hogy burgonyalisztet fog kiutalni minden törvényhatóság számára és ezt a lisztet a törvényhatóságoknak a cukrászdák számára kell fentartani. Arad város tanácsa már meg is kapta az országos közlemezési hivatal amaz értesítését, hogy március-tól fogva a város számára *kiutalt harminckét vagon lisztből másfél vagon burgonyalisztet kap Arad és ezt az egész mennyiséget át kell adni a cukrászdáknak, amelyek természetesen gabonalisztet nem fognak kapni.*

A fogyasztó közönség egyáltalán nem érzi meg a burgonyalisztet, mert ez a finom anyag cukrászsütemények készítésére felettebb alkalmas. Ausztriában és különösen Bécsben már a mult év folyamán kísérleteztek a burgonyalisztet és rendkívül ízletesnek találták az ebből készült süteményeket. A burgonyának tudvalevőleg igen nagy tápértéke van és a gabonalisztet nagyon könnyen fogja helyettesíteni a burgonyából készült liszt. A cukrászdák közönsége tehát egyáltalán ne aggódjék, mert a cukorsüteményeknek az ize a jövőben sem változik.

VAROS ES MEGYE.

A kiadó bizottság ülése. Az adóigazgató bizottság Jekessy Károly dr. főügyész elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen Fenyves Dezső előadó bemutatta a kulturpalotáról adott szakvéleményt a városi mozi létesítéséről. A bizottság főleg megtekintette a kulturpalotát, egy városi mozi létesítése szempontjából. Határozatot a mai ülés nem hozott.

Közvetítünk Amerika és Németország közt.

(Saját tudósítónk teletjelentése.)

A Times washingtoni jelentése szerint Lansing a következő kijelentést tette:

— *A helyzet javulása teljesen lehetetlen addig, amíg a német tengeralatti blokádnak fennáll.*

A Daily Telegraph jelenti Newyorkból: Erős áramlat van amellett, hogy a washingtoni kormány végleg szakítson a monarchiával, mert Bécs a kiméletlen tengeri hadviselés tekintetében teljesen azonosította magát Berlinnel.

Amerikai lapok arról írják, hogy a portával meg kell szakítani a diplomáciai viszonyt. Newyorki lapok úgy vélekednek, hogy a diplomáciai szakítás Washington és Konstantinápoly között küszöbön áll.

A Daily Telegraph jelenti Washingtonból: A legközelebbi órában várható az Egyesült Államok szakítása az osztrák-magyar monarchiával és Törökországgal. Tarnovszky nagykövet visszafog térni anélkül, hogy megbíró levelét átadta volna.

Az Italia a monarchiához intézett amerikai jegyzékkel kapcsolatban azt írja, hogy ha a monarchia válaszol Wilson legutóbbi jegyzékére, azzal a békeközvetítő szerepét fogja vinni Németország és Amerika között.

Newyorkból jelentik: Wilson úgy látszik nem nagyon siet Németországgal véglegesen szakítani. Célszerűbbnek látja talán előbb a kongresszust elnapolni, miután a pacifisták élénk tevékenységet fejtenek ki. Washingtonból érkező jelentések hangsúlyozzák, hogy ha Amerika mégis háborúba keveredne Németországgal, ez semmiképp sem jelentené azt, hogy az Egyesült Államok az ententéhoz csatlakoznának. Amerika esetleg külön háborút viselne Németország ellen, amelyet bármikor megszüntethet ismét, mihielyt az ellenség hajlandó volna tiszteletben tartani Amerikának a szabad tengeri forgalomra való jogát. Amerikai körökben általában az a vélemény alakult ki, hogy nem kell feltétlenül beavatkozni az európai háborúba.

A Petit Parisien jelenti Washingtonból: Kétségessé vált, vajjon Wilson a kongresszus elnapolása előtt megjelenik-e a törvényhozában. Egy államtitkár úgy nyilatkozott, hogy az elnök nem fog a kongresszus elé állni, mert látja, hogy a békebarátok ellenzéke, noha kisebbségben van, túlságosan hosszúra nyújtandó a vitát. Az egyetlen kérdés, melyet a törvényhozás elé terjesztett sürgős megoldás céljából, a kereskedelmi hajók föllegyverzésének az ügye.

A kongresszus vagy úgy fogja ezt a kérdést elintézni, hogy felhatalmazza az elnököt, vagy pedig a hajóvállalatokat hatalmazza föl, hogy önmaguk szereljék föl ágyukkal kereskedelmi gőzöseit, amely esetben az állam kölcsön ad, vagy elad nekik megfelelő számú ágyut. A helyzet bizonytalan, a készülődések lázasan folynak.

Washingtonból jelentik: Két óra hosszat tartó minisztertanácsban megvitatták a politikai helyzetet. Wilson pénteken, vagy szombaton megjelenik a kongresszus előtt. Az elnök nem fogja indítványozni a Németországnak szóló hadüzenetet, csak a helyzetről fogja részletesen tájékoztatni a kongresszust.

Kopenhága. A mexikói helyzetet az Unió köreiben igen komolynak tartják és nem hiszik, hogy Amerika az intervenciótól sokáig húzódná. Az Uniónak be kell avatkoznia, hogy a zavaros helyzetben rendez teremjen.

Amerikai hajó érkezett Dániába.

(Az olasz flotta súlyos veszteségei. — Nincs már elég vasa Angliának.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Kopenhága. Ma egy amerikai hajó érkezett ide 3000 tonna petroleummal és ugyanennyi benzinnel.

A svájci lapok a genuai lapok nyomán megírják az olaszok hajóvesztéseit, mely eddig 85.000 tonna, az aránylag kis olasz kereskedelmi flottában. A veszteség azonban a buvárhajó harc első hónapjában elfogja érni a 175.000 tonnát.

A Züricher Tagesanzeiger szerint a buvárhajóharc óta semmiféle munició szállítmány nem érkezett Olaszországba.

A Corriere de la Sera londoni és párisi táviratokat közöl, melyek új entente-konferencia egybehívását sürgetik a buvárhajóharc miatt, amely az entente utánpótlásait fenyegeti.

A Secolo aggódik, hogy a buvárhajóharc az entente offenzívája elhalasztására fogja kényszeríteni.

Kopenhága. A Politiken jelenti: A második német segédcirkáló, amelynek állítólag „Puyne” a neve, folytatja merész munkáját. A segédcirkáló eddig nagyszámu hajót süllyesztett el. Január 22-én a Puyne Rio de Janeiroba érkezett, miután egy dán gőzöst zsákmányolt és bekísért a kikötőbe. A dán gőzös a kikötőben élelmiszert és municiót vett föl, majd elhagyta a kikötőt. Ezt a dán gőzöst braziliai hadihajók megállították és vallatták, de nem adott felvilágosítást a segédcirkálóról. Azt hiszik, hogy a Puyne, az általa elfogott hajók közül néhányat felszerelt és segédcirkálóká alakított át. Tizenegy angol, több francia és egy japán hadihajó tart hajtóvadászatot a német segédcirkálóra. Az általa elsüllyesztett hajók száma 26. Az elsüllyesztett hajók rakományainak értéke, minimális becslés szerint 18—20 millió dollár lehet. Eddigi jelentések szerint

amerikai hajót még nem süllyesztett el a Puyne.

Lansing kijelentette, hogy a Puyne-t úgy kell kezelni, mint más hadihajót. Ez is jogosan állít meg olyan hajókat, amelyekről azt hiszi, hogy dugárut szállítanak. A Puyne parancsnoka állítólag kijelentette, hogy utasításához képest személyszállító gőzöst nem süllyeszt el és nem kísér be kikötőbe.

Angliában a hajórakományok nagyon rendetlenül érkeznek és nagyon sokat késnek. A tea ára máris emelkedett. Nagy nyugtalanság uralkodik a gyapotszállítmányok elmaradása miatt.

Az új tengeralattjáró háborúnak az angol piacra gyakorolt hatásáról a Morningpost február 19-én jelent számát a piaci jelentésben ezeket írja: A vas és az acél behozatal elégtelen és a gyárosok megbízásaik teljesítésénél már is nagy nehézségekkel küzdenek. Onból csak kis behozatal várható, ugyszintén gumiból is. Nagy aggodalommal nézhet mindenki a messze keletről jövő hajórakományok sorsa elé.

A Scogland 2900 tonnás és a Perseus angol gőzöket elsüllyesztették.

Az orosz kormány hivatalosan közli, hogy az orosz hadsereg fegyvert és municiót nem fog nélkülözni, mert a szállítások Wladivosztonon, Szibérián át biztosítva vannak.

Kitüntetés. Szablóczky János népfőlköls főhadnagynak a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a „signum laudis” adományozta.

LEGUJABB.

Ejfel 2 órkor érkezett telefonjelentés.

Élelmiszer zavargások

Amerikában.

Madrid. A spanyol külügyminiszter hosszabb beszélgetést folytatott a német, osztrák magyar és svájci követekkel.

Luganó. A Mesaggero vezércikkében pauzálódik arról, hogy az olasz kereskedelmi hajóknak majdnem a fele a szigorított tengeralattjáró harc óta a kikötőkben maradt. Ha a kormány nem nyúl kényszer eszközökhöz, akkor az ellenség el fogja érni azt, amit akar.

Genf. Károly román trónörökös Bratianu miniszterelnök Pétervárról Jassyba visszaérkeztek. Bratianu meg van elégedve a pétervári utjával.

Hága. A londoni lapok felemelik előfizetési díjaikat. A kormány intézkedéseket tervez a lapok terjedelmének megszorítása tárgyában.

London. A Timesnek jelenti Newyorkból, hogy Filadelfiában 21-én élelmiszer zavargások törtek ki. Egy embert megöltek és tizenkettőt súlyosan megsebesítettek. A többi városokban hasonló zavargásoktól tartanak.

London. Az Abod 3500 tonnás gőzös és az Irrow gőzös elsüllyedt.

Bern. Az Algerie nevű 4000 tonnás francia gőzöst elsüllyesztették.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Nyugatról és keletről nem jelentenek különösebb eseményt.

Luganó. Athénből jelentik: Az Olga királynő nevű görög gőzös a La Manche csatornában elsüllyedt.

A háboru utolsó napja.

Irtó: Zola Emil.

Zola Emil előre látta a mostani háborút és „A munka” című regényében profétai fantáziával a következőképpen mondja el Suzanne a haldokló Lukácsnak a háboru borzalmait és fájdalmait:

„Mennyi vér, mennyi könny, mennyi retentő háboru volt szükséges ahhoz, hogy mindnyájunk által óhajtott testvéri békéhez eljussunk. Évszázadokon át gyilkolták egymást a testvérek, míg el tudták dönteni azt a kérdést, hogy mi lenne jobb: jobbra, vagy balra menni, hogy ezzel az ember tökéletesebb boldogsághoz jusson.”

Suzanne, aki eddig hallgatagon ült és álmodozó szemekkel nézett a messzeségbe és míg a részvétnek horzongása szaladt át testén, a következőképpen szólott:

„Oh az utolsó háboru, az utolsó csata! Olyan rettenetesek voltak, hogy az emberek utánuk összetörték kardjaikat és ágyúikat. A szociális krízisek kezdetén volt, amikor a világ újjáalakult és én a borzalmak leírását olyan emberektől hallottam, akik majdnem elvesztették az eszüket, amikor a nemzetek utolsó rémséges összeapásainak tanúi voltak. Amikor megszületett az új világrend és a világot retentő görösök rángatták, Európa egyik fele megrohanta a másikat, majd egyik kontinens követte a másikat, hadiflották találkoztak minden tengeren és küzdöttek azért, hogy a vízi és a

szárazföldi fölényt magukhoz ragadják. Egyik nemzet sem állhatott félre, mert belerántotta a másik és két hatalmas hadsereg vonult föl mindkettő égre az öröklött gyűlöletből, mind-egyik szilárdan elhatározva, hogy a másikat elpusztítja, minthogyha a tágas kietlen mezőn a két ember közül az egyik fölösleges lett volna. És a két rettenetes hadsereg, az ellenséges testvérek két tábora Európa közepén találkozott egy nagy síkságon, ahol emberek milliói fojtogathatták egymást. Sok-sok mértőldnyire fejlődtek ki a csapatok és beláthatatlan tömegekben jöttek az erősítések és olyan két hatalmas emberáradat hömpölygött egymással szemben, hogy a csata egy egész hónapig tartott. Mindennap új emberi testek vetették magukat oda a golyók és a gránátok elé. Még annyi idő sem volt, hogy a halottakat eltakaríthassák és ezek halombagyűlték, melyek mögött újra és újra más ezredek vonultak föl, hogy megöljék magukat. Az éjszaka nem szakította meg a harcot, a sötétségben is folytatták a gyilkolást. Valahányszor a nap felkelt, mindannyiszor megnagyobbodott embervértávakra vetette sugarát, arra a borzalmas mérszárszékra, amelyen a testek egyre magasabb hegyekké tornyosulnak. Iszonyatos hadigépek végezték el itt is, ott is borzalmas munkájukat, egész hadseregeket semmisítettek meg egyetlen manőverükkel. A harcban állók nem is közelítették meg egymást, nem is látták egymást. Az ágyuk sok kilométernyire hordottak és dobtak olyan lövegeket, amelyek mértőldnyi területen lekaszálvá mindent rö-

pültek tova. A levegőben ballonokról dobtak le bombákat és gyújtották tüzet a városokban. A tudomány robbanószerkeket, pusztító szerzőmokat talált föl, amelyek a halált és a pusztulást átláthatatlan távolságokra vitték és amelyek úgy el tudtak nyelni egy népet, mint a földrengés. És milyen rémséges mérszárlás volt ennek az óriási csatának utolsó napján! Még sohasem szállt ilyen emberáldozatnak a füstje az ég felé. Egy milliónál több ember feküdt itt a felejtethetlen csatatéren, a mezőkön, a szántókon és a folyokban. Oraszám járkálhattott az ember és mindig agyonütött katonák sűrű tömegére bukkant, akiknek megüvegesedett szemükből és nyitott, véres szájukból az emberi örület meredt az ég felé. Ez volt az utolsó csata. Borzalom és megdöbbenés fagyasztotta meg mindenkinek ereiben a vért, másnap reggel eme vértüzdő után és az emberek belátták, hogy ezután már lehetetlen a háboru, mert a tudománynak mindáható ereje nem arra való, hogy pusztítson, hanem életet teremtsen.”

Suzanne ismét hallgatásba merült és üszta szeméi mintha az eljövendő békébe pillantottak volna bele. És Lukács elhaló hangon még ezt mondotta:

„Igen, a háboru meghalt! Elérkezett legutolsó állomására. A hosszú nehéz, fáradságos ut végén az emberek egymás karjába dőlnek és testvéri csókot váltanak. Befejttem munkámat, most már alhatom.”

Német junker-támadás Tisza István gróf ellen.

(A német kormány megleckézteti a támadót.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. Wildgruber gróf képviselő a mezőgazdák szövetségének gyűlésén heves támadást intézett Tisza István gróf miniszterelnök ellen, aki február 5-iki beszédében azt mondta, hogy még mindig kész a béketárgyalásokra, még pedig Wilson békejegyzéke alapján. Tehát kész a győzelemnélküli békére, ami egyértelmű Németország vereségével. Reméli, hogy Tiszát ki fogják oktatni.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung foglalkozik a támadással és azt mondja, hogy az tárgyi szempontból jogtalan, visszautasítja Wildgruber támadását és őt oktatja ki, hogy egyik szövetségesnek sincsen joga a másik politikai elhatározásait befolyásolni. Egy német politikusnak sincsen joga a magyar miniszterelnököt megleckézteni. Wildgruber beszédének megítélésénél egyébként azt kell figyelembe vennünk, hogy Tisza miniszterelnök két legutóbbi beszédében egészen különböző módon nyilatkozott. Wildgruber a január 24-én tartott beszédet föleseréli a február 5-ikével és egyes mondatokat úgy tár föl a gazdaszövegségben, mintha Tisza mondta volna. Németország jól tudja, hogy Tisza említett beszédben mit hangoztatott. A német többség egyetért abban, hogy Tiszának a parlamentben elmondott beszédei kifogástalanok és teljesen megegyeznek a német politikával. Semmi konfliktus nem származhatik ebből, nem szükséges alarmit fujni, mielőtt döntő pillanat nem érkezik el. Berlinben nagy politikai gyűlésen nem volna szabad politikai képzettség hiányában beszédet tartani.

Egy másik berlini távirat a gazda gyűlésről ezt jelenti:

— Nagy feltűnést kelt a nagynémet (alldeutsch) egyesülések újjászervezése, a melyek nagy tökével megszerezték az eddig alig ismert Deutsche Zeitung-ot. A lapnak főszerkesztője Schaefer tanár, az alldeutschok vezére lesz.

A porosz képviselőházban tegnap Fuhrmann képviselő, a német béke megvalósítására alakult független bizottság vezetője, nagyszabású beszédet mondott, a melynek során összefoglalta a nagynémetek békeajánlatát. Azt az államtérítőt, ugymond, a ki a háborúból a számukra szükséges ipari és mezőgazdasági területek, Briey, Longwy, Belgium, Kurland és Litvánia megszerzése nélkül akar kikerülni, azt a történelem a német hatalom, a német jólét és a német nagyság sirásójának nevezné el.

A mezőgazdák szövetségének tegnap tartott közgyűlésén, amely igen nagy benyomást keltett, főként Wildgruber birodalmi képviselő hangoztatta a független bizottságnak a háború céljáról való véleményét. Egyébként a szövetség a legélesebben állást foglalt Anglia ellen. Aki Angliával egyezkedni akar, mondta a többi közt Wildgruber, annak elsőben is le kell vernie Angliát, vagy térdre kell kényszerítenie.

Aki ezt nem akarja megtenni, azt Aggria egyszerűen megfojtja.

A nagynémetek újjászervezésével kapcsolatosan kijelenti, hogy revízió alá fogják vetni Magyarországról eddig vallott nézetüket. A nagynémetek a múltban nemzetiségi politikánk miatt harcoltak ellenünk. Még Romániának a háborúba való beavatkozása előtt arra utalt Schaefer tanár, hogy mi, az ő föllógása szerint, egyoldalúan nacionalisták vagyunk. A román árulás és Románia bukása után a nagynémetek is más szemmel néznek Erdélyre és nagyon bíznak a magyar-szász barátságban. A magyarok elleni régi alldeutsch gyűlölködés bizonyára nem fog már megismétlődni.

Két téves fogás, egy üres nyom.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Fehérvári-uti gyilkosság ügyében a fővárosi rendőrség nyomozása a mai nap folyamán néhány újabb adaton kívül két téves ellogatást produkált. Jelentkezett a főkapitányságon Tuilmann Aladár, aki ugyanakkor volt az ékszerüzletben, mikor a rablógyilkos, aki itt jeggyűrűt vásárolt és az előmutatott tényképpen fölismerie Buzás Józsefet.

A rablógyilkos Szekszárdon lakó szüleirehöz nyílt levelező-lap érkezett Bécsből, amelyen ez áll:

„Kedves szüleim tudatom önökkel, hogy most utazom Reichenbergbe az ezredemhez”.

A rendőrségnek mégis az a gyanuja, hogy a tettes a főváros környékén bujkál. A nyomozás során ma egy rendőr előállított egy fiatal embert, aki feltűnően hasonlít Buzás Józsefhez. Az illető Bekes Ferenc ügyvéd-előltnak, majd urasági inasnak mondotta magát, 274 koronát, és egy ezüst órát találtak nála. A Hunnia szállóban levő lakásán pedig, ahol magánhivatalnoknak volt bejelentve, 2 aranyórát, értékes aranyláncot, 6 gyűrűt, 1700 koronáról szóló takarékkönyvet, 170 korona papírpénzt és 206 korona ezüstpénzt találtak. Mídonn kérdőre vonták ezek miatt, elmondotta, hogy beteg hajlamu öreg urakkal tart fenn barátságot, innen szerezte az ékszereket.

A nyomozás további során a detektívek átkutatták az egész Budapestet és környékét, kiderült, hogy Buzás József Kőbányán egy katona társaságában Hatvanba utazott, az ottani esendőrség nagyarányu nyomozást indított és megállapította, hogy a katona és Buzás a vasuti jőházban is megfordultak és Vámosgyörkre utaztak tovább. Most az ottani rendőrség is keresi.

Allítólag 5000 koronát szerzett Buzás József az ellopott tárgyak értékesítésével.

A délután folyamán még egy téves fogást csinált a budapesti rendőrség. A Wurglits-féle vendéglőben letartóztattak egy fiatal embert, aki feltűnően hasonlít hozzá. Mikor be akarták kísérni, egy katona bajonettjével ütlegelni kezdte, nagy tömeg keletkezett és megakarták lincolni az állítólagos Buzás Józsefet, a rendőrség aligulta kiszabadítani. Megállapították, hogy az illető azért nem egészen ártatlan, egy divatruzában kisebb holmikat lopott. De csak a ha-

sonlósága miatt került rablógyilkosság gyanújába. A budapesti rendőrség mai működésének eredménye tehát két téves fogás és az üres nyom.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* **A siron túl** (Einar Zangenberg sorozat I. az Uránában.) Egy új sorozatnak első képét mutatta be tegnap a színház nagy sikerrel. A film egyike a legfinomabb és legtökéletesebb társadalmi drámáknak, melynek eseménye meghatározó, feldolgozása és művészi rendezése kifogástalan. Zangenberg maga írta és rendezte ezt a filmet, melynek főszerepét is ő maga játssza. Nemcsak mint színész és rendező, hanem mint szerző is egyik legnagyobb sikerét e képpel aratta. A megrázó esemény esodás közvetlensége felénk sugározza az érzések tökéletességét, feltétlen sikert kell, hogy jelentsen minden filmmunkának. A közönség meleg érdeklődéssel várja a sorozat többi képét, melynek első képét is teljes siker koronázta. A kiváló műsört egy nagyszerű ötletes katonai vigjáték egészíti ki, mely rendezésével és pazar kiállításával a közönségnek egy nagyszerűen eltöltött estét jelezte be. — *A magyar föld ereje*, a Vöröskereszt Egyesület propaganda filmje, legközelebb az Uránában. 5

* **Wegener-bemutató az Apollóban.** Az Apolló-színház a rövid kényszerült szünet után komoly művészi eseménynyel nyitotta meg újra a kapuit. Wegener Pál legújabb filmkölteszete került bemutatásra. A Golem alakját Wegener tette ismertté az egész világon s ugyanez a határalan siker vár a zseniális német akto legújabb alakítására, amit a saját maga szerzeményében: „A jöghy háza” című otteivonásos fantasztikus drámában mutat be. Wegener új irányt követ a kinematográfiában. A mese és mondavilág fantasztikus témáit dolgozza fel. A jöghy házának meseszövege is misztikus levegőben játszódik le. Láthatatlan emberek szerepeinek azon a képen, amiknek életmegnyilvánulása a tárgyak megmozdulásában, bitorok esülyedésében, lábnyomokon, s ilyesmiken nyilvánul meg. A trükkök itt valóban rendkívül érdekes témának a foglaltat. A filmtechnikája megengedi, hogy Wegener egyszerűen két szerepet játszon, míg a harmadik szerepet, amelyen kívül nincs is több, a már a „Golem”-ből ismert pompás partnere, Lyda Samonowa alakítja. A premier publikuma, amely zsutótságig megtöltötte a nézőteret, eragadtatással gyönyörködött a fantasztikus filmben. A legújabb Wegener-film még szombaton és vasárnap marad műsoron. 3

* **Emberök — álarok** címen egy nem mindennapi eseményekben gazdag detektív sláger mutat be közönségének vasárnap az Erzsébet mozgoszínház. Egy pénzhamisító banda rejtélyes üzelmeit látjuk szemünk előtt lepe-regni, melyben Hedda Wernon mint a banda vezére és mint grófnő játsza meg kitűnően elsőrangú szerepét. Izgalmas hajszát látunk e képben, a detektív a bűntést előbb levon földözi, igénybevéve a cowboyok segítségét is, majd automobilon, míg végre a folyó vizéből fogja el őt. Kérdemelt büntetését azonban nem szenvedheti el, mivel a börtönben megmérgezi magát s meghal. A sláger fenomenális sikerét Harry Piel, a világhírű író rendezése biztosítja. Legközelebb Mister Robinson nagy dsungel dráma, a főszerepben Robert Warwick.

* **Psilander az Apollóban.** Hétfőn és kedden az Apolló-színház a legújabb Psilander újdonságot, Az igazi férfit mutatja be. 3

Isztelelletel kérjük

azokat a 2. tábori előfizetőket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egy dejjel a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésben fennmaradás állhat.

„Végeladás” Oroszországban.

(A pétervári entente konferencia titkai.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bizalmas orosz forrásokból eredő értesülések alapján ma már meg lehet állapítani, hogy tulajdonképpen mi történik Oroszország politikai életében. Az orosz sajtóból nem lehet megbízható ítéletet nyerni, mert pártállásuk szerint napról-napra újabb kombinációkba bocsátkoznak, melyeknek hitelessége nem erősödik az által, hogy tények gyanánt állítják oda. Még ennél is értéktelenebb a párisi és a londoni sajtó hiranyaga, mert ezekben a lapokban a tudósítók rendszerint az óhaját és reményt tényként tüntetik fel.

A valóságban Oroszország mai politikai helyzete röviden a következőkben jellemezhető: A cár birodalmában már hosszú idő óta nem az a kérdés, vajon a dumának jobb, vagy bal pártja marad-e győztes a belpolitikai kérdésekben, sőt már nem is a korona és a népképviselet közötti harcról van szó. Amit a jelenlegi Oroszországban meg lehet figyelni a kémiény és döntő harc Oroszország politikai önállóságáért. A kívülállónak úgy tetszhetik, mintha a haladó block küzdene az egyesült jobb párttal a hegemoniáért, mintha *Miljukov* harcolna *Markov*, *Trepov*, *Galicin*, *Bobrinski*, *Protopopov* ellen. A beavatott azonban tudja, hogy ez régóta nincs már így.

Az intrikának minden szövevényével vívott harc nem a pártdogmák és nem a miniszteri tácaékért folyik, mert úgy ezek, mint amazok már régóta csak eszközei Oroszország nyugati testvérietlen testvéreinek kezében.

Egész pontosan megállapíthatók azok az állomások, a melyek jelzik azt az utat, a melyen

a cár birodalma mindjobban elvesztette politikai önállóságát.

A világháború kezdetén az entente egyenlő harcra társat látott Oroszországban. Mikor azonban a gőzhenger csődöt mondott és Oroszország tulbecsült gazdasági forrásai is kiapadtak akkor *Bark* pénzügyminiszternek el kellett fogadnia a londoni pénzügyi megegyezést, amely első merénylet volt Oroszország önállósága ellen:

az orosz hadikiadásokat angol ellenőrzés alá helyezték.

Goremikim, az öreg róka ezt a megegyezést helyesen értékelte, amikor félig tréfásan kijelentette, hogy az orosz minisztereknek most már Londonban is kell lakást bérelniök. Ettől az időtől kezdve az entente nyugati államai bizonyos fokig hivatalosan is az ugynevezett orosz liberalizmus mellé pártoltak. Ugy ezeknek, mint amazoknak is Oroszország koronája és mindenkor kormányja az orosz nacionalizmus megtestesítését jelenti és egy nemzetileg önálló Oroszország ép annyira nem kell Lloyd Georgnak, mint amennyire nem kell *Miljukov*nak. Az angol politikusok természetesen ma már igen jól tudják, hogy a perverz orosz-angol házasság előbb, vagy utóbb véres egyenetlenségekhez vezet, míg *Miljukov* már 1906 óta azt a pártelvet állította föl, hogy „minél rosszabb, annál jobb,” azaz egy politikailag önálló és erős Oroszországban a kadetpártnak nincs mit keresnie.

Ezek után már érthetővé válik, hogy a nyugati entente sajtó egy idő óta, miért rajzolja oly feketén Oroszország belpolitikai viszonyait, miért támadja leplezetlenül az orosz kormányt és miért írják egyhanguan, hogy Oroszország a forradalom küszöbén áll. Az elmondottak megmagyarázzák azt is, hogy

miért tartózkodnak a nyugati entente hatalmak küldöttei most Pétervárott: nem másért, minthogy az orosz ugynevezett liberalisok segítségével elvegyék Oroszország önállóságának utolsó maradványait.

A korona még küzd Oroszország önállóságáért. A cár most megmutatta, hogy helytelenül ítelték meg eddig és sokkal erősebb egyniség, miként hittek. Csak az a kérdés, hogy ki tud-e menekülni még a zsák utcából, a melybe a birodalom az által jutott, hogy állandóan félt attól a néhány hangos szavu ugynevezett forradalmártól, akik azonban a legártatlanabb embereknek bizonyultak. A Pétervárott időző angol-francia ellenőrző bizottság egyáltalában nem titkolja, hogy azért ment Oroszországba, hogy

a mostani kormányt megbuktassa.

Ezt külsőleg már azzal is megmutatta, hogy közvetlenül megérkezése után hivatalos ebéure *Trepov*hoz, a volt miniszterelnokhoz mentek el, mielőtt még a cároak, vagy *Galicin* hercegnek lettek volna vendégei. Tüntetőleg megérkezése után a bizottság a mostani kabinet legnagyobb és legerősebb ellentelével, *Bobrinszkyval*, *Ignatievvel* és *Samarinnal* tárgyalt és egyidejűleg azt az „óhaját” fejezte ki, hogy *Sassonov* legyen a konferencia ideje alatt Pétervárott. Végül ez a bizottság a *Trepov*-féle ebéd utáni napon *Frederix* gróf udvari miniszter utján azt a javaslatot terjesztette a cár elé, hogy csapja el *Galicin*t és hívja meg *Bobrinszky* grófot, vagy *Trepov*ot a kormány élére. Jellemző, hogy Anglia és Franciaország kiküldöttei nemcsak *Protopopov* belügyminiszter azonnali elbocsátását követelték, hanem *Millner* lord egész nyiltan megmondta *Trepov* ebédjén, hogy ennek az embernek nem szabad még olyan kormány vagy udvari állást sem elfoglalnia, amely a legtávolabbról is módot nyujtana neki az orosz politika irányításának befolyásolására. Beavatott pétervári körökben azt beszéltek, hogy *Bobrinszky* gróf azért nem lett mindezek ellenére miniszterelnök, mert *Kokovecov* gróf a cár hívására megjelent a főhadiszálláson, de előbb *Galicin* herceg miniszterelnökkel tárgyalt és minden befolyását latba vetette, hogy *Bobrinszky* meghívását megátalja. Hogy a volt pénzügyminiszternek milyen befolyása van még ma is, az kitűnik abból is, hogy *Trepov* mikor baráti körben körözött egy miniszteri listát, amelyen azok nevei voltak, akikkel ő esetleg hajlandó lenne kormányozni, *Kokovecov* neve volt az első, akinek a külügyminiszteri tárcát szánta.

Ugylátszik, hogy *Millner* lord és társai időközben belátták, hogy a cár mégsem nyerhető meg annak, hogy

„angol kormánya” legyen Oroszországnak

és ezek beleegyeztek, hogy *Kokovecov* bevonásával egy kis „orosz” színe is legyen a kormánynak, sőt nagy kegyesen hozzájárultak ahhoz is, hogy a gyűlölt *Protopopov* valamilyen kormányon kívüli állást kapjon és ezt tudomására is adták a cárnak. Mindent összefoglalva megállapítható, hogy az entente delegátusoknak az a reménye, hogy Oroszországot teljesen meglosszák önállóságától, csökkent és a pétervári angol szolgák valamivel csendesebbek lettek. Oroszország politikai „végeladása” nem megy olyan könnyen, mint ahogy a gazdasági történet.

Popa György dr. táblabíró.

(Egy aradi törvényszéki bíró soronkívüli kinevezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap holnapi száma örvendetes eseményről számol be. A király *Popa György* dr. aradi törvényszéki bírót *Nagyváradra* táblabíróvá nevezte ki.

A kitüntetésszámba menő eme soronkívüli kinevezés valóban rendkívüli érdemekkel bíró férfinak jutott. *Popa György* dr. hét esztendővel ezelőtt került Aradra, mint törvényszéki bíró; ezelőtt *Körösbökényben* ügyvéd volt és az igazságügyi kormány felismerve rendkívüli ügy jogi képességeit, mint tudását és ritka értékű judiciumát, törvényszéki bírói állásba helyezve adott módot neki, hogy a magyar igazságszolgáltatás nagyszerű bírói karának szellemi értékét gazdagítsa.

Mint bírót a legteljesebb pedantériával párosult alaposág, lelkiismeretesség és tudás jellemzi. Kiváló ítélőképességének értékét és mérvét az a tény karakterizálja legjobban, hogy az általa referált perekben hozott ítéleteket a felsőbb bíróságok — a tábla és a Kuria — amelyek tanácsainak lényegesen több idő áll rendelkezésre egy-egy per tanulmányozásához, csak a legkritikább esetekben változtatták meg. Jogáskörökben a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak mindenkor *Popa György* dr. jogi tudásáról és rendkívüli bírói kvalitásáról. Mihelyt elfoglalta aradi pozícióját, már az első funkciójánál azonnal konstataáltak az ítélkező hivatásra való tökéletes rátermettségét.

Popa dr. nem az aktákból ismerte meg az élet különböző jelenségeit és az embereket. Mielőtt ügyvéd lett, közigazgatási pályán is működött *Aradmegye* szolgálatában és értékes tapasztalatait későbbi pályáján alkalmá volt érvényre juttatni.

Egészen külön fejezetbe sorozandó *Popa György* dr.-nak a nemzetiségi életben való működése. Az ő nevét ma már országszerte ismerik ama körökben, amelyeknek tényezői a magyar-román barátság megalapozásán hosszú idő óta a legnagyobb ambícióval fáradoznak. Néhány esztendővel ezelőtt még igen kicsi volt ez a lelkes csoport, amelynek vezetői között már akkor is ott látuk *Popa György*öt, aki lankadatlan kitartással harcolt a hazafias eszme szolgálatában. Nagy érdeme van az új táblabírónak abban, hogy ez a tábor, amelynek szellemi vezére és zászlóvivője *Mangra Vazul* érsekmetropolita, ma már hatalmassá nőtt és el tudja némitani azokat a rekedt harsonákat, a melyek a magyar-román testvéri viszony megbontására sikertelenül törekednek. *Popa György* dr. hazafias érdemeit meg akarták jutalmazni, amikor a magyarszéki kerület polgárai lelkesedéssel ajánlották fel neki a mandátumot, ő azonban akkor kitért e megtiszteltetés elől, mert tudását s hatalmas munkarejét a jövőben is az igazságszolgáltatásnak óhajta szentelni.

Amily ószinte örömmel fogadjuk mi is *Arad* jogász társadalma táblabíróvá történt kinevezésének híret, ép oly sajnálattal veszünk tőle búcsút, mert olyan rokonszenves, törekvéseiben valóban a legteljesebb tiszteletreméltó férfiú távozik el közülünk, akihez hasonlót keveset találtunk az aradi jogászai körben.

Az „ARADI KOZLONY”

mar a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben is. Egyes szám ára 12 fillér.

Wégzetes lehet az ententera a nyugati offenzíva.

(Az első kísérlet már nem sikerült.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A londoni sajtó, amely eddig minden egyes angol előretörést igen fontosnak tartott, a legutóbbi angol támadásokat már csak tapogatózásoknak minősíti és nem olyan kísérleteknek, amelyekkel a németek tulerősen kiépített vonalaiba be tudnának hatolni. Az angol sajtó azt írja, hogy a német állások olyan hatalmasan ki vannak építve, hogy a legnagyobb erőfeszítésre lenne szükség, hogy azokat az állásokat beveggyék, miután a megtámadott szakaszokban a németek jelentékeny tüzéréség felett rendelkeznek és a legutóbbi angol támadások csakis tapogatózó kísérletek és előkészítői a tavaszi offenzívának.

Ezzel szemben a *Corriere della Sera* azt a hírt hozza, hogy nyugaton már meg is kezdődött a nagy offenzíva. Erről a mi hivatalos jelentéseink nem tudnak. Az olasz lap e híre mellé érdekes azonban odaállítani azt a tegnapi angol nyilatkozatot, hogy az angol-francia offenzíva öt hét múlva kezdődik, azt a párisi hírt, hogy a Franciaországban lévő semleges haditudósítóknak megengedték, hogy a frontra utazhassanak, hogy az offenzíva előkészületeit meglássák, végül hogy *Poincaré*, *Lyautey* hadügyminiszter, *Nivelle*, a francia fővezér, a francia mincióminiszter és *Bissolati* a lotaringiai frontra, tehát a nyugati front szélső jobbszárnyára utaztak. Egyebek között azért, hogy az ott dolgozó angol repülőket dekorálják. Ehhez vegyük még hozzá azt a zürichi hírt, hogy ép ezen az angol-francia szélső jobbszárnyon, tehát Verduntól egész a svájci határig nemcsak angol, hanem olasz és portugál csapatokat is állapítottak meg a német földterítések és akkor a nagy feszültségnek valóban utolsó óráit sejtető érzés kél bennünk.

A hetek óta épen a nyugati harctéren rendkívüli élénkséggel folyó földterítő vállalkozásokról már ismételtelen elmondottuk, hogy azok stílusa elűt a taktikai kézikönyvek és a történelemben bevonuló hadjáratok témáinak utján járó földterítésektől. A mostani földterítéseket aránytalanul nagyobb apparátussal, tüzéréségi előkészítéssel és század-, sőt zászlóaljerejű különítményekkel hajtották és hajtják végre és céljuk sokkal messzebb menő, mint az állásban levő csapatok friss legénységének szoktatása és tréningben tartása. Annál örövendesebb és jelentőségében eléggé fel nem becülhető körülmény, hogy e vállalkozásokat siker koronázta eddig mindenütt.

Hivatalos jelentéseink szükségesnek is tartják ezt külön hangoztatni. A keleti harctéren élénkítő tevékenységünk folytán nem lehet elzárkózni ama föltevés elől, hogy talán már közelebbi jövőben, mintsem gondolnók, a keleti front is új harói tevékenység helyévé lesz. Hogy a kezdés melyik részről várható, egyelőre függőben marad. Inkább csak az entente szakértőinek a fölfogását adjuk vissza, a mikor megállapítjuk, hogy ellenségeink az orosz és román erőktől inkább a középponti hatalmak erőrségeinek a keleti fronton való lekötését várják. Ellenben az igazi, a nagy, a döntőnek elképzelt offenzívát a nyugati harctéren képzelik el. A katonapolitikai szempontok, az entente megnyilatkozásaiból ismert visszahódító és hódító célok elérése a nyugati

harctéren kísérletetnék meg. Ennek egyetlen módja az egész nyugati német frontnak a mozgásbahozása — hátrafelé, kiemelése sarkaiból, avagy kettétörése és felgöngyölése jobb és bal felé. Ez természetesen visszaadná a mozgóharcot az életnek a nyugati fronton, a hol 1914 óta ismeretlen fogalomná vált.

A legbiztosabban látó és a legjózanabban ítélő a berni *Bund* szakértőjének, *Stegemann*nak szigorúan tárgyilagos írása, aki tudomásunk szerint nem hivatásos katona. *Stegemann* azt mondja, hogy a tervezett angol-francia áttörés, legyen a szárnyakon elgondolt, tehát átkarolással kombinált, avagy egyszerűen frontális, avagy koncentrikus, siker esetén sem hozhatja a németeket bajba, mert igen könnyen mehetnek egy középponti állásba, amelyből azután offenzív ellenrendszabályaik gyönyörűen érvényesülhetnek. Továbbá megállapítja — amit különben az entente lapokban is olvashatunk, hogy a németek a nyugati fronton jóval erősebbek, mint voltak tavaly nyáron s ezért ha a keleti harctéren az orosz hadvezetőség, mit sem tud elérni, akkor az angol-francia offenzíva sorsa már kezdetében megpecsételődött.

Ha a nyugati harctéren csakugyan mozgóharcokra kerülne a sor, az ehhez nem szokott francia és legkivált angol csapatokra nézve, különösen a teljesen járatlan angol vezérkarra és törzskarra, tehát a felsőbb vezetésre való tekintettel, amely a mozgóharcknál a legnehezebb hadművelési problémákkal csak nagy tehetség segítségével tudhat megküzdeni, egyenesen katasztrofális lehet. Annál inkább, mert a német hadvezetőségnek nincs oly nagyobb köteléke (és ez megint csak a német hadvezetők előrelátását és nagyságát bizonyítja), amely a világháborúnak legalább is egy, mozgóharckban eltöltött stáppját ne harcolta volna végig. Ami mozgóhareddig volt, azt mind a németek kezdték. És ettől a kezdéstől tartanak leginkább az angol-francia főhadiszálláson. Ezért nem hiszük, hogy az entente még hetekig akarjon várni offenzívájának megindításával.

A *Züricher Zeitung* jelenti, hogy Franciaország területére a napokban több katonavonat érkezett olasz csapatokkal.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* **Új színház Berlinben.** *Berlinből* jelentik: Berlinben egy új nemzeti színház alapítására társaság alakult, amely a Schuman cirкус helyiségét akarja a színház céljaira átalakítani. Az új színház igazgatójaul *Reinhardt Miksát* szemelték ki.

* **A színház hírel.** *Vasárnapi előadások.* Vasárnap két előadás lesz a színházban, délután 3 órakor *Magnás Miska* általánosan kedvelt operette van műsoron, este 7 órakor rendezés helyárrakkal a *Családfő* kitűnő operettnek van a második előadása. A *családfő* kitűnő operett, melynek föltétlen nagy sikere elmaradhatatlan, hétfőn harmadszor kerül előadásra. A *Démonok.* *Hajó Sándor* három felvonásos vígjátéka, mely a Vigszínháznak egyik legnagyobb szenzációja, kedden é hó 27-én kerül először színre. A *Démonok* főszereplői *Harsányi M., Kitter, Kiss Miklós, Kertész, Várnai, Polgár Béla.* *Itjusági és népies előadás.* Szombaton délután 3 órakor *Tiszt urak* a zárdában, kitűnő operett van műsoron, este 7 órakor rendezés hely-

árrakkal a *Családfő* kitűnő operett újdonságnak van a bemutató előadása. A *közönség figyelmébe.* A szombatra váltott jegyek a 20-iki dátummal vannak ellátva, a vasárnap estére váltott jegyek a 21-iki dátummal, így tehát a szombati és vasárnap esti előadásokra a 20 és 21-iki dátummal ellátott jegyek érvényesek.

Az aradmegyei malmosok gyűlése Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt igen látogatott gyűlés volt az aradi vármegyeházán. Százhatvan aradmegyei malmok képviseltette magát ezen a gyűlésen. A vidéki malmok országos egyesülete elhatározta, hogy a vidéki malmokat törvényhatóságok szerint fogja szervezni, mert különösen a kisebb vámmalmok érdekei nem lehetnek kellő módon megvédve a központi egyesülésben. Az aradi gyűlésen *Révész Károly* csermői gőzmalomtulajdonos elnökölt. Megjelent a gyűlésen *Stengl Andor* magyar királyi iparfőfelügyelő is, továbbá a hitelszövetkezetek országos egyesületének kiküldöttje. A központ kiküldöttje, *Jutassy Károly* ismertette az egyesülés célját és rámutatott a vidéki vámmalmok sérelmeire. Egymásután jelennek meg azok a rendeletek, amelyek a vidéki vámmalmok érdekeit súlyosan sértik. Ezek a rendeletek a vidéki malmok érdekeltség megkérdezése nélkül készülnek és éppen ezért sérelmesek a vámmalmokra nézve. A nagyobb malmok kartellben tömörültek és a kis malmok éppen ezért nem tudják velük szemben teljesen megvédeni magukat. Kivánatos, hogy a vidéki malmok erős szervezetbe tömörüljenek s ha ez megtörténik, akkor olyan rendeletek fognak napvilágot látni, amelyek nem szolgáltatják ki a malmokat a törvényhatóságok tájékoztatlan-ságának.

Több felszólalás után kimondták az aradmegyei malmosövetség megalakítását és megválasztották az elnökséget. *Révész Károly* indítványára *Adler Andor* aradi malmtulajdonost küldöttségileg keresték fel, hogy az elnöki tisztséget elvállalja. O azonban nagy elfoglaltságára való tekintettel elhárította magáról a nagy megtiszteltetést és *Neuman Adolf* bárót, mint a legnagyobb és legmodernebbül felszerelt magyar malmotárstulajdonosát ajánlotta elnökül. A gyűlés elhatározta, hogy *Neuman Adolf* bárót fogja az elnökségre megnyerni. Társelnökök lettek: *Révész Károly* (Csermő), *Zuckermann Izidor* (Medgyesegyháza), ifj. *Eliás Adolf* (Opécska) és *Vámos Antal* az aradi sertéshizlalda r.-t. vezérigazgatója. A gyűlésen nyolcvan malmtulajdonos jelent meg, százhatvan malmok képviselőiben.

Itt említjük meg, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal néhány nappal ezelőtt érdekes rendeletet bocsátott ki a vámmalmokokról illető rendeletekre vonatkozólag. Eddig ugyanis a törvényhatóságok rendszertelenül állapították meg az őrési vámot. *Kürthy Lajos* báró utasította törvényhatóságokat, hogy tíz százalékban állapítsák meg az őrési vámot és ezenkívül még porlás százalékot is engedjenek meg, mert nem lehet érdeke sem az országnak, sem a közélelmezésnek, hogy a malmok az alacsony vámszázalék szedése következtében beszüntessék üzemüket. A rendelet alapján a törvényhatóságok egymásután rendezik ezt a kérdést és méltányosabb őrési vámot állapítanak meg, mint ahogy eddig tették.

Kiirtja az éhező Anglia a kutyákat.

(Legősibb szokásokat forgat fel a blokád.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Anglia élelmiszer ellátása elérkezett a legveszedelmesebb pontjához.

Kiadták a jelszót a kormány tagjai, hogy a népnek minden eszközzel *takarékoskodnia* kell. El se tudjuk képzelni, mit jelent az, amikor a kormány rendelettel kimondotta, hogy a magánautókat nem kapnak többé petrolleumot. Vagy pedig az, hogy miután az élelmiszereket mindenáron kimélni kell, a kutyák nagy részét ki kell Angliában irtani. Más intézkedések is történtek. Azonban semmi sem jellemzi jobban az angol viszonyokat, a helyzetet ismerők előtt, mint a vadászoknak adott az az utasítás, hogy *agyon kell löni minden rókát*, mert mindenáron meg kell óvni a baromfitenyésztést. Angliában ezer év óta nem történt meg, hogy rókát lelőttek volna, mert ez valósággal társadalmi gáztett lett volna. Egy angol sportsman csak az ősi hajtvadászaton hajszolhatta a rókát nagy farkakopóival halálba, de hogy *fegyvert fogjon rá*, ahhoz egy világháborúnak kellett elkövetkeznie. Sehol a világon nem ragaszkodnak oly göresösen a tradícióhoz, a régi szokásokhoz, mint Nagybritannia egyesült királyságaiban. Ha most a kormány maga kezdi ki ezeket a törvényeknél is szentebb szokásokat, akkor erre igen alapos okainak kell lennie. Egyelőre még nem tudhatók, melyek azok. De ha nem is az élelmiszerinség készítette volna a kormányt a baromfi állomány védelmére, akkor csak el kell olvasni azt a hivatalos jelentést, amelyet az angol tengerészeti hivatal adott ki, amely szerint a német tengeralattjárók egy napon huszonnégy gőzöst, három vitorlást és kilenc halászbárkát pusztítottak el *harmincezer tonna* tartalommal. El kell továbbá olvasni a francia jelentést, amely szerint két nap alatt *ötven-ezer tonna* pusztult el. Ez körülbelül egy százaléka annak a hajóterületnek, amely szükséges ahhoz, hogy Franciaország egy évi bevételét fedezze. Az évről azonban 365 napja van és a franciák által jelentett hajókon kívül ugyanabban az időben még mások is sülyedtek el. E mellett még Olaszország szénbevitel is teljesen megrekedett.

A helyzet egyre válságosabbá válik. Anglia végső elkeseredésében újabb jogbitorláshoz nyúl. Hivatalosan kijelentik, hogy mindazok a hajók, amelyek olyan kikötőkbe futnak, amelyekből lehetséges ellenséges területek elérése, de utközben nem érintenek angol, vagy más entente kikötőt, a jövőben úgy kezelendők, mint az olyan hajók, amelyek az ellenség áruit szállítják, vagy pedig olyan árut, amelynek ellenséges rendeltetése van. Ez azt jelenti, hogy ezek a hajók vagy elpusztíthatók, vagy elkobozhatók.

Hogy ezt a szörnyű intézkedést megérthessük, hogy mit jelent ez a semlegesekre, tudnunk kell, hogy az angol kijelentés szerint például a Hollandia, Dánia, Svédország és Norvégia között közlekedő hajók ki vannak téve annak a veszélynek, hogy vagy elkobozzák, vagy pedig *meg kell kerülniök az elzárt hadizónának óriási területét*, hogy angol kikötőkbe juthassanak. Így például Koppenhágából Krisztianába tartó hajónak először Londonba kell mennie, hogy rendeltetése célját elérje. Tehát *ötsszázhusz tengeri mérföld* helyett, *kétezerhatszáz mérföldet* kell utaznia. Ennek a rendszabálynak az a célja, hogy a semleges hajókat arra kényszerítse, hogy Angliába szülő szállítmányokat *vegyenek fel*. Az angol admi-

ralitás egy előbbi rendelete szerint ugyanis minden semleges hajó, amely német szénét szállít — az egyetlen, amely angol szénen kívül Észak-Európában kapható — az angolok által elkoboztatik. Angol szén az azonban csak azok a hajók kapnak, amelyek kötelezik magukat arra, hogy az angol érdekeket is szolgálják. Az angolok tehát azt akarják elérni, hogy a kikötőkben lévő semleges hajókat — a Dán és Holland kereskedelmi flottának mintegy ötödrészét — *lefoglalhassák*. Ez rablás. Ezek az intézkedések és tervek jellemzik a helyzetet. Heiferichnek volt igaza, amikor azt mondotta, hogy Anglia élelmiszerellátása kritikus ponthoz érkezett.

Lloyd George angol miniszterelnök levelet intézett az összes angol papokhoz és tanítókhoz, melyben felszólítja őket, hogy agítaljanak a nép széles rétegei között *az élelmiszerekkel való takarékoság dolgában*.

A mi felelőségünk a legnagyobb — mondja a miniszterelnök levelében — amit szavakkal ki sem lehet fejteni. Senki sem mondhatja meg, hogy a mi egzisztenciánk nem attól a munkától függ-e, amelyet a legközelebbi hónapokban ki kell fejteni és ez a munka attól függ, hogy az élelmiszerekkel való takarékoság mennyire tud érvényesülni. *Mert senki sem jósolhatja meg, hogy azok a nehézségek, amelyek a behozatal elé tornyosulnak, mikor és hogyan tognak elmúlni.*

Egész család a fürdőszobában lakik.

(Nincs szoba idegennek Budapesten.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megyek az utcán és — sokszor azt hiszem, hogy álmodom. Keresem a régi embereket, — nincsenek sehol. Próbálom az életemet folytatni ott, ahol elhagytam s nem találok a régi életemet. Emberek jönnek velem szemben, akiket nem ismerek, új viszonyok — új alakulások merednek elé, amelyeket nem tudok megérteni.

— Háború! Háború! hallok szünetlen. Három év óta folytonosan hallok és ma sem tudom megérteni. Micsoda rettenetes erő ez a háború, hogy úgy átlökött egy más planétára, ahol idegen vagyok és nem ismerem ki magamat.

Valamikor, ha pénzem volt — mindenem volt; most mit ér a pénz? Próbálj csak rajta venni valamit, amire szükséged van. Kinevetnek, azt mondják: — Talán a holdból méltóztatott jönni?

Hajdan a legnagyobb gyönyörűségem az volt, hogy utazni mehettem, most elrémülök a gondolatától is, hogy Aradról kitegyem a lábamat. Pedig még az emlékeit is élvezem a gyönyörű világjárásnak: fűtött Pulmann kocsik, rohanó szépséges tájak, nemzetközi hotelek, nagyszerűen szabott frakkok, vakító plasztrokok, gyönyörű nők! most törött ablaku vasuti kocsik, bűzös várótermek, gyűrött arcu, tépett haja nők! Ah brr — fázom.

Ha olykor felmehettem Budapestre, ami eleven szépséges fővárosunk úgy jött elélem, mint egy magát kínáló ifjú leány egy tavaszi

reggelen. Ude volt és friss s tele volt kínáló gyönyörűségekkel. A dunaparti szállodák kényelme az első volt a világon és hol lehetett olyan gasztronomikus élvezettel enni, mint Budapesten?

Mit csinált ebből a földi paradicsomból a háború?!

Szeretnék riportot írni erről a megváltozott életről, de annyira fáj nekem ez a változás, hogy sehogy sem tudok objektív lenni. Átérezem az egész Budapest fájdalmát, amely ezen a gyönyörű helyen átvonaglik most, amikor meglassodik benne az élet, megfagy a gyönyörűség, megáll a vidám szó, elhallgat a dal s megtanulnak gondolkozni s talán érezni is az emberek.

Budapest valamikor egyetlen nagy tükör volt, amely egyetlen eseményt vert vissza: egy duzzadó, jóllakott város életét. Ezt a tükröt most szétrugta a háború apró üvegcserepekre s mindenikben egy-egy külön kis történet verődik vissza: az egyén élete. Csupa mozaik most Budapest, száz és száz apró történet, mindenik más, mindenik új és szokatlan és ismeretlen.

Ki gondolta volna, hogy jól öltözött, vassalt nadrágu budapesti emberek megálljanak az után és *lehajoljanak egy ökölyi nagyságu — széndarabert*, amely egy szénszállító kocsiról lehullott? Pedig most lehajolnak, sőt kedves gondoskodással teszik a téli kabát zsebébe. Milyen jó lesz ez otthon.

S el tudják-e hinni, hogy egy országra szóló nagy banknak az igazgatója protekcióért futkos, hogy *tíz mázsa szén* tudjon magának szerezni. Hát még ha azt tudnák, hogy az igazgató ur bankjának messze-messze, valahol Erdélyben, vagy Felsőmagyarországon rengeteg szene van, mert a bank szénelárusítással is foglalkozik, — de ki tudná azt most onnan elhozni?

Mert a szén, a szén most minden beszédnek a refrénje. Nincs olyan közéleti, politikai és társadalmi téma, amely ne ezzel végződne: — Mikor lesz már szén? Ugy bizony: nem azt kérdik az emberek: Mikor lesz vége a háborúnak, hanem, hogy — jött-e szén ma Budapestre?

S jön, jön de nem elég. Ennek pedig igen fűrésa a következménye. Először is az, hogy a gazdag emberek lakásai teljesen kiürültek. Az történt ugyanis hogy a *gazdagok beköltöztek családotul az előkelő fővárosi szállókba*. A Hungáriában, a Dunapalotában, de meg a Pannoniában sem lehet aranyért sem kapni szobát. Lefoglalta mind az arisztokrácia.

A középosztályu családoknál még érdekesebb változás következett be. *Beköltözött az egész család a fürdőszobába*. Ennek a magyarázata az, hogy a fürdőszobák — gázkályhakkal vannak ellátva, amely mellett mégis csak meg lehet melegedni. Így lett a Göre Gábor humora szomorú valóság: így lett családi ágy a fürdőkádból. Ahol gyermekszoba van: ezt az egy kis helyet fűtik és pedig mivel? Ne méltóztassanak fantasztikus elbeszélésnek tartani: de butorokkal fűtik, igen szép és drága butorokkal, a többi három, vagy négy szoba butorával, mert különben megfagy a család személfénye, a kis gyerek.

A kávéházakban nem lehet lapot kapni — csak a megérkezés pillanatában, egy negyedóra múlva már nincs se Pestü Hirlap, se az Est, se Borsszem Jankó, eltűntek mind, a vendégek feneketlen zsebében, ahonnan csak a házi tüzhelynél vár rájuk feltámadás. Tüzelő anyagok lettek.

Ezek a tükördarabok vigyorognak most reánk Budapesten. Eltorzult arcvonásai ezek

egy pokolbeli rémnek, amely mintha érezné, hogy közeleg a végórája, annál nagyobb dühvel ront a föld lakóira. Háboru! Háboru! Meddig még! Meddig?...

HIREK.

LEGÜJABB.

Reggel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

Angolok nagy veresége

Mezopotámiában.

Konstantinápoly. A Milli-ügynökség jelenti Mezopotámiából: Az angolok Kut el Amaránál legutóbb szenvedett vereségeik folytán kénytelenek voltak akeiójukat a Fellahie fronton megismételni. Az angolok néger csapatokból álló dandárt szerveztek, ezek behatoltak árkaikba, de a visszafoglalásnál holttesteikkel megtelve találtak. A foglyok száma rohamosan nő. Más forrásból szerzett jelentések szerint 5 angol hajó visz sebesülteket erről a frontról. A legutóbbi napokban az angolok 30.000 embert veszítettek.

Stockholm. A Vossische Zeitung orosz bizalmi emberétől azt az értesítést kapta, hogy január 20-án Alexejev tábornokot a hadsereg vezérkarának főnökét fölmentették és szolgálaton kívül helyezték. Utódja Gurko tábornok.

Lugano. Athénből jelentik: A görög kormány a fegyvereket magánosoktól és tartalékosoktól elkoboztatta. A tartalékos szövetségeket főszozlatták. Miután az entente összes követeléseit teljesítették, nincsenek ok a blokádnál további föntartására. Pireuszban az élelmiszer zavargásokat gyorsan elfojtották.

Hazudott az orosz nagykövet.

(Ellépett egy magyar művész névvel.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A minap egy fiatal leány érkezett Németországból Budapestre. A külföldön mint gobelinművésznek, kitűnő hírneve volt. Különösen a német arisztokráta házak foglalkoztatták, valamint a diplomáciai karnak is dolgozott. A művésznőt Király Editnek hívják, előkelő földbirtokos családból származik. Szülei tönkre mentek és ez arra kényszerítette, hogy maga keresse meg kenyerét. A gobelin-szövésével próbálkozott, azonban Magyarországon nem boldogult vele. Hozzáérték azt a tanácsot adták neki, hogy menjen külföldre, mert csak ott becsülik meg az ilyesféle munkát. Egy jóakarója Németországba vitte egyik munkáját, ahol a hajor király vásárolta meg. Ez a siker arra készítette Király Editet, hogy Németországba költözzék.

Előbb Münchenben, később pedig Berlinben volt a műterme, amelyet csakhamar a legelőkelőbb körök látogattak. A háboru kitörése előtt egy hónappal a berlini orosz nagykövet rendelt meg nála egy gobelint, amelynek Veresegia híres festményét, a „Sipka-szoros” kellett ábrázolnia. A művésznő vállalta a megbízást és amikor a gobelin elkészült, elküldte az orosz nagykövetségre. Néhány nappal később válságosra fordult a külső politikai helyzet és ekkor Király Edit elküldött az orosz nagykövetségre a honoráriumért, ahonnan azt a választ küldték neki, hogy a pénzt már postára tették.

A művésznő még várt egy-két napot és eközben kitört a világháboru. Természetes, hogy a válságos napokban hiába jártak megbízottai az orosz nagykövetségen. A berlini orosz nagykövet el is hagyta Németországot, Király Edit a berlini postán megtudta, hogy az orosz követség nem adott fel címére pénzt, valamint arról is értesült, hogy a nagykövet elvitte magával a gobelint. Így tehát nagyszögű követelését csak a háboru után hajthatja be az orosz nagyköveten.

Maros-Tordamegye bizalma

a miniszterelnök iránt.

(Tiltakozás az ellenzék harci eszközei ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Maros-Tordavármegye ma tartott közgyűlése kimondta, hogy a képviselőházi ellenzéki felszólalásokkal szemben tiltakozik az ellen, hogy az erdélyi magyarságot és megpróbáltatásait politikai gyűlölködés eszközeül használják fel.

A közgyűlés kimondja, hogy Maros-Tordavármegye törvényhatósági bizottsága, dacára, hogy a magyar szent korona országának Királyhágón tuli része kimondhatatlanul sokat szenvedett és szenved ma is, mégis bizik Tiszta István gróf a nagyevű és hazafias miniszterelnök hivatali és magán működésében, amely és az oláh betörés között okozati összefüggést keresni lehetetlen. Tudja ezt és teljes bizalommal tekint a miniszterelnök urnak állami létükért kitéjtendő további működése elé.

Nem tartja méltónak, hogy a magyar nemzet legnagyobb önvédelmi harcában oly kiesinyes és a férfiat lealacsonyító fegyvereket használjanak fel, mint egy-két képviselő megengedte magának. Utasítja a vármegye alispánját, hogy ezt a határozatot a miniszterelnökkel táviratilag közölje. Miután az indítványt Sárközy Miklós dr., a vármegye ellenzékének vezére is magáévá tette, egyhangulag fogadták el.

— **Budapestre jön a király.** Budapestről telefonálja tudósítónk, hogy azokat, akik a koronázás alkalmával kitüntetés kaptak, mikor a király legközelebb Budapestre jön, kihallgatáson fogja fogadni. Ekor tesznek majd esküt az új titkos tanácsosok is.

— **A király rendeletel.** Bécsből jelentik: A Sirefieur katonai lapja közli: A király a következő kéziratot bocsátotta ki: „Elhatároztam, hogy dicséret elismerésem másod és harmad ízben és tudtul adassék, amit egy, illetőleg két széles arany pántnak a katonai érdemérem szalagján való elhelyezésével kell jelezni. Baden, 1917. február 23. Károly s. k. — A király a következő kéziratot bocsátotta ki: Kedves Rokon Henrik Ferdinánd főherceg! Kedvességedet ezredessé nevezem ki. Baden, 1917. február 23. Károly s. k. — A király megengedte, Kroatia közös hadügyminiszternek, hogy a császári ottomán Intiaz hadiérmet és az ottomán vastélholdat elfogadhassa és viselhesse.

— **Hazajönnek a Franciaországban internált magyarok.** Bécsből jelentik: A francia külügyminiszterium az amerikai nagykövetség útján közölte a bécsi külügyi hivattal, hogy a francia kormány a tuszoknak és polgári orvosoknak kölcsönös hazabocsájtását elfogadta. A magyarokról és az osztrákokról szóló rendeletet már kibocsájtották.

— **Újabb entente konferencia.** Stockholm-ból jelentik: A Riecs jelentése szerint legközelebb Párisban az entente államok gazdasági konferenciát tartanak.

— **Morgenstern Gyula halála.** Arad egyik közbecsülésben álló, általánosan szeretett előkelő polgára hunyta be ma hajnalban örökre a szemét. Általános, mély részvétellel értesült mindenki ma reggelre Morgenstern Gyula aradi fogorvos haláláról. Kevés embert vett körül annyi szeretet és annyi tisztelet mindenki részéről, mint ezt jóvialis, bohémlelkű urat, s kevesen voltak azok is, akik őt, nem ismerték s akikhez neki nem volt egy-egy kedves, humoros megjegyzése. Röviden s könyörtelenül végzett erős szervezetével a halál. Néhány nap előtt tüdőgyulladásban megbetegedett s hitvesének és szeretettjeinek hiábavaló volt minden odaadó ápolása, a gyilkos kört nem tudta leküzdeni. Előkelő, régi családnak volt tagja Morgenstern Gyula, kinek elmenturája is egyike a legrégebbeknek és legismertebbeknek volt. Szeretettel kereste fel mindenki, mert mestere volt tudományának. Pár hónappal ezelőtt súlyos megpróbáltatás éri. Egyik fia, aki mint fiatal hadnagy küzdött az olasz fronton, hősi halált halt, rövidesen pedig elhunyt öccse, Morgenstern Róbert, az ismert bécsi publicista. A jó apát fiatal, alig huszonkét éves fiának tragédiája nagyon megviselte. Mindig derűs kedélye azóta egy árnyalattal sötétebb lett. Halálát hitvesén, gyermekein kívül bátyja Morgenstern Gusztáv dr. bécsi ügyvéd, továbbá sógora Gál Gyula, a Nemzeti Színház művésze, Holländer Emília és Nvay István főhadnagyok, haretéren levő vejei gyászolják. Temetése vasárnap délután fél 3 óraker lesz a Weitzer János utca 13. számú házból.

— **Olaszország nyomorúságai.** Bernből jelentik: Tegnap egy semleges országból való nagykereskedővel beszélgetett egy újságíró, aki néhány nappal ezelőtt érkezett ide Firenzéből. Elmondotta, hogy Olaszországban már csak két hónapra elegendő a lisztkészlet, azután nem lesz kenyér, mert a kormány elküldte az Ausztráliából való gabonabehozatallal. Igaz, hogy a gabonával telt hajók közül már számos utban van, de mindenki attól fél, hogy a buvárhajók révén sohasem fognak megérkezni. A szénnel még rosszabbul áll Olaszország, mert a készlet már csak három hétig tarthat. A vasutak is csak kocsit használnak s ha ez elfogy, minden közlekedés meg fog akadni. Sok olasz gyár szénhiány miatt megszüntette üzemét. Az elmúlt hetekben soha nem tapasztalt hideg volt Olaszországban. Így Páviában minus huszonhárom fok hideg volt és fűtésre még faszenet sem lehetett kapni. Egy toskánai város közelében egy erdő van, amely egy olasz herceg tulajdona. A didergő városi lakosok, a legelőkelőbb hölgyek ép úgy, mint a szegények, kivonultak a herceg erdejébe és órák hosszáig vagdoszták a fát és az összegyűjtött ágakat részint kocsin, részint a hátukon hazacipeltek. Az erdőőrök tehetetlenek voltak a fátolvajokkal szemben. Mindennapos dolog az olasz városokban, hogy ha egy szénnel megrakott kocsis halad az utcán, a néptömeg megröhanja és mielőtt még a rendőrség közbeléphetne, széthurcolja a szenet.

— **Lángban álló harminc millió szénraktár.** Stockholm-ból jelentik: A Ruskoje Slovo jelenti, hogy a szibériai vasutak szénraktára hetek óta lángban áll. A tüzet eloltani lehetetlenség és attól tartanak, hogy az egész szénraktár a lángok martaléka lesz. A raktár értéke mintegy harminc millió korona. A szénhiány Moszkvában a közuti forgalmat hat óráról minden napra megszüntették. Emellett tea inség is van az országban. A mostani teakészlet csak március 1-ig elég.

LEGUJABB.

Hoggel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

Tizenöt milliárd hadi hitelt kapott a német kormány.

Berlin. A birodalmi gyűlés ma ülést tartott, amelyen a költségvetést és a hadihitel javaslatot tárgyalták.

Elsőnek Roedern gróf, a birodalmi kincstári hivatal államtitkára szólalt fel és rámutatott arra, hogy a központi hatalmak békeajánlatát ellenségeink visszautasították és a semleges hatalmak közvetítő akciója csakis az ellenségek akaratán hiusult meg. A német és semleges hajók ellen angol részről elrendelt zárlatra válaszul, annak a fegyvernek segítségével, amelyre nézve a nemzetközi jognak még nincsenek írott formái, a buvárhajók fegyverével a német kormány elrendelte a tényleges zárlatot. A jogos fegyver korlátok nélkül használata óta — mondotta — az angol miniszterek barátságatlan formában foglalkoztak ezzel. Nem akarom őket követni a homérosi hősök szokásaival, akik a diadalaik folyamán szitkokat szórtak szórni egymás ellen, mert különben erős kifejezéssel kellene élnem, azért a valótlanságot, amelyet az amerikai békejegyzékre adott válaszbán hangoztattak, hogy Németország és Ausztria-Magyarország már a háboru előtt is támadó szándékkal voltak. Anglia és Franciaország szövetsége arra kényszerítette Németországot és a monarchiát, hogy két fronton, két világhatalom ellen fegyverkezzenek, de még sem voltak hódító szándékaik, sem francia, sem pedig orosz terület ellen. Ausztria-Magyarország sem akarta határait az Adrián kitolni és ellenségeink lefogták Ausztria-Magyarország kezét, amikor meg akarta bűntetni a szerajevói gyilkosságot. Az ezután következett feszültségben nem mi mozgósítottuk hadseregünket. Ezekre mindannyiszor rá kell mutatni, amikor győzelmi akaratunkat meg akarjuk acéiozni.

Ezután beszédében rátért a költségvetésre, amely 1250,000,000 adót hoz kihatásba és további tizenöt milliárd hadihitelt. Rámutat a különböző adókra, köztük a közlekedési adókra. Hivatkozik arra, hogy Magyarországon már harminc százalék pótlékot vetnek ki a vasuti tarifára. Az új hadihiteltől kifejté, hogy a múlt évben meghatározott hitel már fogytán van. Mint minden hadviselő államé, a németek hadikiadásai is fokozódott, nem olyan arányban azonban, mint ellenségeinknél — mondotta. — Havi átlagban 2046 millió márkát tesznek ezek ki. De emellett az arány nem változott, továbbra is 2:1. A hadviselők kiadásai meghaladják a háromszáz milliárd márkát, amiből Németország és szövetségeseire 100 és az entera 200 milliárd esik. A hadiköltségek emelkedése a közeli

hónapokban nem fog megállni és ezért kér újabb tizenöt milliárd hitelt s a jövő hónapban pedig új kölcsönt fognak kérni a német néptől és számítanak annak hazafias készségére. A háboru utáni pénzügyi viszonyokra döntő jelentőségű gazdasági életünk állapota — mondotta az államtitkar. — Bizalommal nézhetünk a jövőbe és a küzdelem szerencsés kimenetelét elvárhatjuk.

Ellenségeink jóvátételre irányuló követelésével szemben helyezhetjük a kártérítés szót.

A német nép tökéreje nem gyengült meg, ellenteleink azonban eladósodtak a háboru alatt. A technika terén elért haladás bizonyítéka annak, hogy nem lesz a külföldre való kivándorlás. Kemélem, hogy a termelés fokozásában a nép minden rétege egyaránt fog résztvenni.

Ezután a tizenöt milliárdos hadihitel tárgyalásánál Ebert szociáldemokrata szólalt fel és kifejtette, hogy a német szociáldemokrácia el van határozva, kitartani a német nép életérdekeit biztosító béke eléréséig. Azonban ismét nyilatkozik — mondotta — azt a készségünket, hogy hajlandók vagyunk az 1916 december 2-án kelt békeajánlatunk alapján olyan békére, amely a többi népek létét is biztosítja.

Ledebour a szociálista munkaközösség nevében szólalt fel ezután és kifejté, hogy nem járulhat hozzá a hitel megszavazásához, mert ezzel bizalmat szavazna a kormánynak. A békeajánlat tartalom nélkül való és üres volt. Le kell mondani minden anektálásról. Nem szabad hangoztatni a győzelmet, mert ez ellentétben áll a népek önrendelkezési jogáról szóló szociáldemokrata alapelvevel. Az imperiálista terekvekek ellen küzdeni kell. Nem lehet teletlősséget vállalni a német hadviselésért nevezetesen a tengeralatti háboruért, melynek következménye az Amerikával való viszony megszakítása volt.

— Inkább pusztuljon éhen Németország? — kiáltják mindentelől a szónok felé.

Ledebour folytatja beszédét és helyteleníti a kormány politikáját az ételmiszerrel való ellátás dolgában. Az ostromállapotot még mindig nem szüntették meg és amikor a tizenöt milliárdos hitelt megtagadja, a megkínzott néphez azt az intelmet intézi, hogy dolgozzanak kölcsönösen a megértésen alapuló béke érdekében.

Több szónok felszólalása után a szociáldemokrata munkaközösség szavazatainak kivételével a haditel javaslatot elfogadták.

— Kedden nem volt kenyér Athénben. Genéből jelentik: Párisba érkezett athéni jelentések szerint megállapítható, hogy az entente követek sértve érzik magukat. A blokád mindig jobban és jobban érezteti hatását. Kedden délelőtt Athénben nem lehetett kenyeret kapni, szerdán pedig csak ötvenkét grammnyi kenyeret osztottak ki személyenként.

— A bolgár cár hazautazott. Póstréből jelentik: Ferdinánd bolgár cár ma udvari különvonaton hazautazott Szófiába. Vele utaztak Boris és Czvrill hercegek, és a két leánya Eudoxia és Nadesta hercegnők.

— Halálozás. Rosenczvoig Edé f. 23-án reggel 5 óraker, életének 20-ik évében elhunyt. Temetése 25-én, vasárnap délelőtt 10 óraker lesz a Thokóly Imre-u. 52. számú gyászházból.

— Apolonók vitézségi érme. A hivatalos lap ma közli, hogy Eszterházy Ilona grófnő és Heuz Márta vöröskeresztesgyuleti apolonóknak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a bronz vitézségi érmet adományozta az ő felsége által erre felhatalmazott katonai parancsnokság.

— Önkéntesek pótvizsgálja. Bécsből jelentik: A közös hadügyminiszter elrendelte az önkéntesi pótvizsgálóknak március 5-én való megkezdését.

— Felújult ir mozgalmak. Rotterdamból jelentik: Irországból a felkelési mozgalmak ismét fenyegető mérvet öltenek. Szerdán Dublinban harminckét embert tartóztattak le.

— Csásár tiszti egyenruhában. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az uniformisos családok, akiket a napokban Bácskában letartóztattak, mint a nyomozás során kiderült, az 1-ső honvéd gyalogezred hamisított bélyegzőjével állítottak ki nyílt parancsokat maguknak. Mindenhol azt mondták, hogy egy náluk lévő kézikönyvben 200,000 koronát visznek és ezért még külön szakaszokat is kértek az állomásparancsnokságtól. Sőt Budapestén a jégön megismerkedtek két leánnyal, akiket megszokottak és ezek részére is hamisítottak vöröskeresztes apolonóknak szóló nyílt parancsot.

— Szivarkahüvelyek Ingusz 1. és Fia cégénél.

— Önkoresomagoio Kerpe-nél.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Magyar Bank mérlege.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. igazgatósága mai ülésében állapította meg az elmúlt 26-ik üzletév mérlegét. A származásokat újabb bizonyosságát adják a Magyar Bank széleskörű működésének és nagyarányu fejlődésének. Nem térhetünk ki ennek részletes ismertetésére és csak a rezümét vonhatjuk le, ez pedig az, hogy az intézet összes üzletágában a legintenzívebb munkát produkálta és az invenciózus irányítás mellett becses eredményeket értelt gazdasági és pénzügyi életünk számára is. Céltudatos munka a Balkánok érdekszféránkba való vonása érdekében, a többtermelés gyakorlati megvalósítása a hálózatba tartozó nagy ipari üzemek és mező- és erdőgazdasági vállalatok állandó fejlesztése és szaporítása útján; az állami és kommunális financiai előmozdítása, melyre nézve csak az eredményes hadikölcsön akcióit és a Donnermarok hercegtől igénybevevett 30 millios márkakölcsönt említjük fel, — ezek jelzik leghívebben nagyarányu tevékenységét. Ennek hatása jelentkezik a mérleg egyre növekvő tételeiben is.

Az intézet betétállománya 134 millióval emelkedett; az általa kezelt idegen tőkék összege elérte a 420 milliót; a mérleg főösszege 173 millióval 531 millióra emelkedett és a tartalékok az immár teljes sikerrel lebonyolított tőkeemelési számbavételével 89 millió alaptőke mellett, az idej dotációval és a tőkeemeléssel elért ártóbbletből eredő hatmillios gyarapítással tuhaladják a 28.6 milliót. A hadijótékonsági akciók előmozdítására közel egymilliót fordított a múlt évben és kiadásai címen a háboru alatt 1.76 milliótesznek ki. Folyósítja teljes összegében 528 hadbavonalt alkalmazottja fizetését, az itthonlevők pedig a rendesnél jóval nagyobb fizetésben és drágasági pótlékban is részesülnek. Végeredményben az 1916 évi üzletév összes bruttónyeresége az előző évi áthozattal együtt 14.334.453.85 K (+1.2 millió), míg a tiszta nyereség-egyenleg 8.238.915.37 K (+1.38 millió K) volt. Ennek felosztására nézve a bank igazgatósága a március 10-re egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a tavalyi 7% -kal szemben idén 8 és fél % -kal, azaz 24 korona osztalék fejében a részvényesek között 5.610.000 korona osztassék fel, a rendes tartalékalap 1 millióval gyarapíttassék, a nyereségátvitel pedig 1.258.997.69 koronában állapíttassék meg.

A termés biztosításáért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A központi gazdasági bizottság ma délután Lóc Rézso h. polgármester, gazdasági tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen Ipolyi-Keller Iván, az aradvármegyei gazdasági egyesület igazgatója is jelen volt. Az ülésen szép számban vettek részt a gazdák, akiknek az érdekeiben a bizottság ma összeült. A tárgysorozat első pontján a tavaszi bérszántások szerepeltek. A kisbirtokosoknak 40 lovat fognak rendelkezésükre bocsátani, részint a tüzérségi Retablierungsstationból, részint pedig a lovasut megüzemeltetésével felszabadult 23 lovat adják oda. A városnak a szántógépei lisholdanként 40 koronáért szántanak és vetnek. Megállapította a bizottság, hogy az aradi határban sok hold föld van még bevetellenül. Reméli a bizottság, hogy a felsorolt hatósági segítségekkel idejekorán be lesz vetve az egész határ.

A városi földek bérbeadásánál az előadó h. polgármester bemutatta a gazdasági széknek ismeretes határozatot, melyben hosszabb bérleti szerződések kötését javasolják, hogy elejét vegyék a földek kiszorolásának a bérilők részéről. A bizottság elhatározta, hogy a kérdés tanulmányozására egy szűkebb bizottságot küld ki, amelynek véleményét magáévá fogja tenni és olyan értelemben hoz határozatot.

Jelentette az előadó h. polgármester, hogy a takarmányhiány miatt már a tenéstartó gazdák is panaszkodnak. Itt Ipolyi-Keller Iván bejelentette, hogy a Haditermény Rt. 50 koronáért búkkönymagot kínál. A bizottság megbizta Kovacs Antal gáji rendőrkapitányt, hogy a búkkönymagért jelentkező gazdákról listát készítsen.

A Magyar Bank új érdekeltségel. Budapestről jelentik: A Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. a háború alatt hihetetlenül nagy mértékben kiterjesztette érdekeltségeit és talán nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy ma holnap nem lesz ipari és kereskedelmi életünknek olyan területe, amelyen a Magyar Bank érdekeltségével ne találkoznánk. Ujabban egyre több vidéki pénzügyintézet is affiliál, ami azt jelenti, hogy pozícióját az ország minden részében meg akarja erősíteni. A Magyar Bank most tárgyalásokat folytat a Debreceni Hitelbank részvénytöbbségének megvétele tekintetében. Ezek a tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy az említett pénzügyintézet rendkívüli közgyűlést is egybehívott, amelyen a négy millió korona alapítókét fel fogják emelni és a Magyar Bankkal való affiliálást végrehajtják. Idetartozik az az értesülésünk is, hogy a Magyar Bank megvette a Belvárosi Takarékpénztártól az István téglagyár r.-t. részvényeit és ezzel a főváros négy legnagyobb téglagyára fölött rendelkezési jogot nyert. Korábban ugyanis megszereste már a Magyar Bank a Kőbányai téglagyár, az Ujlaki és a Bohnféle téglagyár részvényeit.

Új könyvek.

* **A Társaság.** Lónyay Elemér hercegről ír A Társaság e heti száma vezetőiökkel. A társaság rovat bő és változatos, mint mindig, az illusztrációk szépek és érdekesek. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 K, félfévre 14 K, negyedévre 7 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest IV., Reáltanoda-utca 18.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. február 24-én szombaton

Dé után 8 óra kezdés helyi órákkal:

Tiszt urak a sárdában.

Operette.

Késő 7 óra kezdés helyi órákkal:

A) **Béla.** B) **Béla.**

A családfe.

Operette.

Késő 7 óra kezdés.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

özy. Morgenstern Gyuláné szül. Robitzek Gizella úgy a saját, mint gyermekei, **Oszkar, Henrik, Saci** és férje, **Nyáry István, Rozsi** és férje, **Hollender Emil, Sándor** és írma, **Endre** mostohaafia, unokái **Nyáry Anikó** és **Gyurka, Hollender Zsuzsika**, úgy az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel és szomorúan jelentik a felejtethetlen jó férj, szerető apa, nagyapa, testvér, nagybácsi és rokon

Morgenstern Gyula

fogorvos

f. évi február hó 23-án reggel, életének 60. évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A felejtethetlen kedves halott földi maradványait f. hó 25-én, vasárnap délután fél 8 órakor fogjuk a Weitzer János-utca 18. sz. házból az izraelita temetőbe örök nyugalóhelyre kísélni.

Áldás drága emlékére! Béke hamvainak!

Arad, 1917. február 23. 1948

Robitzek Samu és neje, **Nuszbaum Helén** apósa és anyósa.

4224—1917. kh. sz.

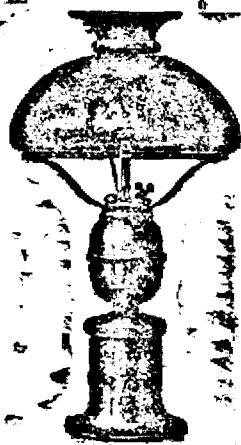
Hirdetmény.

Adler Andor aradi malom tulajdonos **Fatona 8—5. sz. a.** telkén egy gőzüzemi tengeri-szari ó felállítására telepe gédelv iránt folyó megállapított. Az 1814. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi március 3. napjának d. a. 11 óráját kitűzöm és arra az érdekelteket az uton is meghívom, azon figyelemmel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjárak leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi március hó 8-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező a netáni észrevételek ugyanott írásban, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem emelődnek, a köztekinteték gátjól fog fel nem merülendnek, a telepengedélyt az idézett törvény 80. §. rendelkezéséhez képest kifogom adni.

Arad, 1917. évi február hó 23 án.

Greén, s. k.
főkaptány.

1947

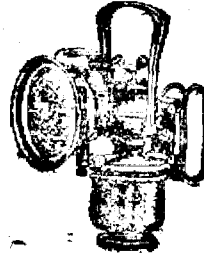

A „GERMANIA”
sztylen asztali lámpa a legtekintélyesebb szobavilágítást adja. Különös előnye: egyenletes, nyugtató világosság, teljesen biztonságos, egyszerű, szél ellen védve van. Kiváló gyönyörű és könnyű asztali díszítő szolgálat. Tartálya rendkívül könnyű, könnyű és kiképzett fémből készült. A lámpaerő 6 levehető. Magassága 470 mm. Súlyja 1250 gramm. Cseréltartalom 800 gramm. **Ára 60 K**
Ezsi tartam legalább 6 óra.

Egyenletes asztali lámpa 300 g. Magass. 1050 gr. Súlyja 200 gr. Carbid befordítására alkalmas tartály. Hál. 7 órai égésre. **Ára 48 kor.**
Készítési és árujegyzék. Budapest, ...
Közvetítő: ...

Akar Ön egy kitűnő kézilámpát?

Vegye meg a „DETEKTIV” 1915. évi modelljét, amely az összes addig létező rendszerű szarkapátát mindenben felülmúlja!!!

Biztos és egyszerű kezelés, gazdaságos carbiddiagnosztika, fehér fény, hosszú égési időtartam, könnyű, kis területen elfér. — Hátsó vagy felső fogantyúval, kézben hordható, míg a hátulról kámpóval szögbe, órnak vagy gomblyukba akasztható. A reflektor lezártható és ezáltal asztalra helyezve vagy falra akasztva, szobák, barakok világítására alkalmas. — A lámpa ára szürke színű fényezésre. **20 korona**

Kaphatók:

Közgazdasági Kiadó és Terjesztő vállalat részvénytársaságánál, Budapest, IV., Városház-utca 8.

1270

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacao, Chocoládé-bonbonok és cukorka árak lerakata:

Gábor Miklós

Arad, Andrassy-tér 18. Szalosz-a. sarok. Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Kifutófiu

Jó fizetéssel felvétetik. Cím a kiadóhivatalban

A szépségapólas titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat. **Rozsnyay Serail arc-venőöse.** Kis tégely 150 kor. Nagy tégely 250 k.

Rozsnyay Serail krémje nappal használni. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpor. Lehellet Naomasság. Crém, fehér, rózsás és teletszínekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, argona, rózsos fűz, Szaraj. Üvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppe” folyadék és „Peppe” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor, 20 fill.
Peppe hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habak! A szájröget desinficiálja, utólagos kelemes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

renti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszer-tára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Magyarországi szomszéd.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 3 fillér. Vas-tagabb betűkkel 16 fillér.

A vas-tagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetjük fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Valóperemhez szükséges

3000 koronával kiegészítő urleányt, özvegyet, elválás után azonnal nőül vennék. Leveleket „Sargós” jellegre kiadóhivatalba kerék. 1330

Levelezés.

„Próba szerencse”

levele van a kiadóhivatalban „Tekintetes asszonytól.” 1340

„Örök hűség”

je izére levél van a kiadóban 1343

Kéi jóváát

igazán szép urleány szépsége és merevségét keresi, kit anyazilag is támogatna. Választ „Zsuzsó” jellegre a kiadóhivatalba. 1344

N. N.

Levelét kérem kaptam. Kérek másikat, melyben legyen szives lekeimet megírni. Levele vétele után azonnal felkeresem. S-ralt nehezen várja tisztelője B. L. 133

Oktatás.

Német tanítói keres

délelőtti órákra két fiatal ember. Ajánlatot „On entes, Munkácsi utca 6. szám alá” kerülnek. 1346

Alkalmazást keres.

Újabb kiadóhivatali alkalmazás

ki már füzérzetben alkalmazás volt, marcius 1-re állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 1348

Alkalmazást nyer.

Egy megbízható,

vél főző minden szakszemből kerestetik azonnali, esetleg március 1-i utóépes. Cim a kiadóban. 1329

Gyermek- és gépirásban

teljesen jártas írodíszandó keres helyi részvenytársaság márciusra, havi 120-140 korona fizetéssel. Csak azok, akik mindkét öbölben otthonosak, adják be ajánlatukat a kiadóhivatalba „Csak gyakorlati” jelleg alatt. 1348

Megbízható hivatalnok

keres etik Ponták Arnold szállítóhoz, Petőfi utca. 1339

Újabb kiadóhivatali alkalmazás

felvétetik Szabadság-tér 17. sz. 1. em. 1318

Nyomda- és tanulóknak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet beöltöztek és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ingatlan.

Batthyány utca 5. számú

sarokház eladó. Bővebbet ugyanott, ajtó 4. sz. 1322

Keresek megvételre

ca 200 kzt. hold arva szántóföldet Arad alatt, vagy a legközelebbi vízmosás mentén Arad közelében. Ajánlatokat ker. ill. Halász Jenő Arad Erzsébet-körút 90. 1362

Értékesebb háza

háza 4 lakással eladó. 1336

Belvárosban

megvételre keresek 50-600 m-es belterületet, lenetűleg a Maros-part közelében. Ajánlatok közvetítő vizárással a kiadóhivatalba kéretnek. 1337

Kertek vagy földet

bérbe vennék Arad környékén, vagy helyben. Özv. Holecz Ferencné, Süveztér 6. 1341

Háztelek

a Mossótyi-telepen az országút mentén, a Baross Gábor utcában, továbbá Dugonics-utcában kedvező fizetési feltételek mellett, esetleg részletfizetésre is, eladó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 24. szám alatt, a háztulajdonosnál. 1312

Üzletek.

Üzlet/helyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerészénél. 1023

Gyógyászat.

Hehs Vassó orvosnő.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegpanaszok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer máriku fertőzések és minden fertőzőből eredő megbetegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 3 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Tisztai hámló

6 éves, févő (pedigree), fehérvörös szőcsés, ámbor, belovagoiva, komplett magyar nyelvű szótárán (böck), Gusz mesztár, 12. kötetű piros és kék eladó. Fajkai utca, Kálmán János utca 8. 1333

Zongora eladó.

Megtekinthető d. n. 3-6-ig. Cim a kiadóhivatalban. 1334

Eladó

180 kg. sodronykötél Braun N. A. festék rakatárban. Ugyanitt maku aturpapír kapható. 1315

Kiadó

öbefele férőruha Lövesz-utca 4. szám alatt. 1318

Kiadó

egy tisztai prítész nyereg felszereléssel. Bővebbet Deák Ferenc-utca 24. alatt, a háztulajdonosnál. 1311

Könyvek

és egész könyvtárakat vesz Deák Béla könyvtár-kezelése és mod. rn antikvárium Porray utca. Telefon 302. 871

Különféle.

Február hó 19. n. hatón

a Minoriták templomán egy modern fekete crokát seymmel bélelt per aneur muff vesztet el. A becsültet megtalálót kérjük hogy a muffot El ch H. é. P. írás papirkere-kedésében ad a at, hol illő jutalomban fog része leni. 1344

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Heu. — Földes-telek fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ara 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Coska, használt

ólomcsöveket és egyéb

ólomtárgyakat megvételre keresünk

Aradi nyomda részvenytársaság.

289-917.

Hirdetmény.

Figyelmestetjük a város közönségét az ebadóról és az ebtartásról szóló szabályrendelet 6. §-ának azon rendelkezésére, hogy a tartott ebek számát, fajtát, a tulajdonos február hó végéig a városi adóügyi osztálynál bejelenteni és a kiadott ebadót lefizetni tartozik. Házörző kutyát a külvárosokban és külhatárban csak a háztulajdonos vagy ennek megízottja, vagy egy egész házat bérelen tartó lakó tarthat. Egy háznál csak egy házörző eb tartható. Házörző eb gyanánt nem lehet tartani a vizsla, kopó, agár, mészáros faj, neufundlandi, Szt.-Bernátsággyi, buldog uszkár, szoba, komondor és ratier-kutyákat. Amennyiben ezen fajtájú kutyák házörzésre is használatnak,

érettük a rendes adó fizetendő meg. Miután a szabályrendelet rendelkezéseinek mérten a teljesített öszveírás alapján az adófizetése a kapitányi hivatal által ellenőrzött fog, figyelmestetjük az eb-tulajdonosokat, hogy fenti kötelezettségüknek megfeleljenek, mert ellenkező esetben a szabályrendelet 88. §-a alapján 100 kor. ig terjedő pénzbírságban lesznek elmarasztalva.

Arad, 1917. február 20.

A városi adóhivatal.

Viszketegséget

rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a **Barna zsír.** Kis tégegy K 1.60. nagy térely K 8.—, családi adag K 9.—, utasítással rendelhető: Dr. Flesch E. „Korona” gyógyszerár, Győr. 787

Hirdetmény

a jövedelemadó és vagyondó a tartozó jövedelmek és vagyonok, valamint a hadi nyereségadó alá eső jövedelemtöbbletek beváltása tárgyában.

A jövedelemadónak részleges életelőleptetéséről szóló 1916. évi XXVI. t. c. 11. §-ának 1. pontja értelmében minden adóköteles, ha az esős jövedelme az 1916. évben a 10.000 K-t meghaladta ezen év, illetve a vele közös háztartásban levőket megillető öszveírásról, a vagyondóról szóló 1916. évi XXXII. t. c. 21. §-a értelmében pedig minden adóköteles, ha adóköteles vagyonának értéke az 50.000 K-t meghaladja, a saját illetve a vele közös háztartásban levők öszveírásáról és vérs a hadi nyereségadóról szóló 1916. évi XXIX. t. c. 9. és 19. §-al értelmében a természetes személyek és a jövedelemadó illetéke köteles jogi személyek — tekintet nélkül arra, hogy volt-e hadi nyereségük vagy sem — ha adóköteles jövedelmük az 1914., 1915. és 1916. években vagy azok valamelyikében a 18.000 K-t meghaladta, a most említett években érvényes jövedelmükről, valamint az 1913. évi jövedelmükről, illetve választásuk szerint az 1911-1913. évi jogos jövedelmükről 1917. évi március hó 31-ig valóban adal tartoznak.

Az 1909. évi X. t. c. 71. § a, az 1916. évi XXXII. t. c. 32 §-a, illetve az 1916. évi XXIX. t. c. 26 §-a szerinti jövedelmi büntető eljárás alá eső kintágást követ el a vállomástadásra kötelezett, ha a jövedelmére, vagyonára, illetve hadi nyereségére vonatkozó vállomástadásban, vagy illetékes helyről hozzántartott kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indoklásában undva valóban és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megfizetésére alkalmas, illetékes adóköteles jövedelemelőírását, illetve adóköteles vagyont szándékosan elmulaszt.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Fagydagantok

elmulasztására, vagy viselkedés biztos meg-

FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a

Ara esetlől és utasítással 1 korona.

Legfajdalmasabb tyukszeméltő

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-tele ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piaskit, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ara használattal utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikere-ebben és teljesen csak a „Fleissel” savval eszközölni. A butorkat nem rontja, még a potóit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely baját, vagy hajust a legszébb alandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt is lehetne mosni. Ara 2 korona 30 fillér.

Hajós Árpád

gyógyszerárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapították 1886. évben az Aradmegyei Közközház számára.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság XXVII-ik rendes közgyűlését

1917. évi február hó 24-ik napján d. u. 5 órakor
Aradon, saját székházában fogja meg tartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1916. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Elnök és a választmány választása.
4. Esetleges indítványok.

1091

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hónal nevére iratott és a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókjelöltésénél Marosvásárhelyen, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letételt.

Arad, 1917. február 24-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívó.

Az „Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság” X-ik évi rendes közgyűlését

1917. évi február hó 25-én délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében tartja, melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 17., 18. és 19. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1916. évi zárszámadásoknak előterjesztése a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
3. Esetleges indítványok.

Azok a t. c. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni akarnak és szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. §-a értelmében legkésőbb 1917. évi november hó 24-ig, saját nevére irt részvényeiket még le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbb 1917. évi február hó 24-én délelőtt 12 óráig bezarólag az intézet pénztáránál letenni.

Arad, 1917. évi február hó 16-án.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság
igazgatósága.